

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки Львівської обласної військової адміністрації
Національний університет «Львівська політехніка» (м. Львів, Україна)
Дніпровська академія неперервної освіти (м. Дніпро, Україна)
Інститут післядипломної освіти Київського університету ім. Бориса Грінченка
(м. Київ, Україна)
Академії Фізичного Виховання і Спорту (м. Гданськ, Республіка Польща)
Академія Прикладних наук імені Стефана Баторія (м. Скерневіце, Польща),
Інститут педагогіки Поморської Вищої Школи в Старогарді Гданському
(м. Старогард Гданський, Республіка Польща)
Празький гуманітарно-технологічний інститут
(м. Прага, Чеська Республіка)

ВІДКРИТА ОСВІТА: ТЕХНОЛОГІЇ, СЕРЕДОВИЩА, ІНСТРУМЕНТИ

Збірник тез

I Міжнародної науково-практичної конференції

17-18 травня 2023 року

Львів 2023

Відкрита освіта: технології, середовища, інструменти: Збірник тез I Міжнародної науково-практичної конференції (Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, 17 – 18 травня 2023 року) / за ред. Т.М. Горохівської, О.М. Ієвлева, Ю.М. Козловського, Р.- М.І Швай, М.В. Носкової, Н.В. Мукан; за заг. ред. М. В. Носкової. Львів, 2023. 135 с. вип.

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Інституту права, психології та інноваційної освіти
Національного університету «Львівська політехніка»
(протокол № 10/23 від 12 червня 2023 р.)*

Редакційна колегія:

Горохівська Т.М., доктор педагогічних наук, професор (голова) (м. Львів, Україна),
Ієвлев О.М., доктор педагогічних наук, доцент (заступник голови) (м. Львів, Україна),
Козловський Ю.М., доктор педагогічних наук, професор (м. Львів, Україна),
Мукан Н.В., доктор педагогічних наук, професор (м. Львів, Україна),
Носкова М. В., кандидат педагогічних наук, доцент (м. Львів, Україна),
Швай Р.- М.І., доктор педагогічних наук, професор (м. Старогард Гданський, Республіка Польща),
Шуплат А.І., відповідальний секретар.

Збірник тез I Міжнародної науково-практичної конференції містить програму та окремі доповіді учасників, науковців, аспірантів та студентів українських закладів освіти, що присвячені проблемам впровадження принципів відкритої освіти, технологій дистанційного навчання та проблемам цифровізації освітнього процесу в Україні. Значна частка виступів присвячена проблемам освітньої галузі в умовах воєнного часу.

Адресується науковцям, педагогам практикам, керівникам, методистам закладів вищої, фахової передвищої, професійної, загальної середньої освіти та працівникам інститутів післядипломної педагогічної освіти.

Тези доповідей, що включено до збірника, подано у авторській редакції. Автори несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.

Рецензенти:

Сікорський П. І., доктор педагогічних наук, професор
Дольнікова Л.В., кандидат педагогічних наук, доцент
Гелеш А. В., кандидат історичних наук, доцент

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
ПРОГРАМА І МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «ВІДКРИТА ОСВІТА: ТЕХНОЛОГІЇ, СЕРЕДОВИЩА, ІНСТРУМЕНТИ».....	8
Тетяна Бас	
ВІДКРИТА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРИ: СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ	14
Олег Брикар	
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ.....	17
Марта Веньгрін	
СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВІДКРИТОЇ ОСВІТИ У 2023 РОЦІ.....	22
Тетяна Горохівська	
ДО ПИТАННЯ СТВОРЕННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОГО ВИКЛАДАЧА ТЕХНІЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	25
Світлана Гречанюк	
ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З ФІЗИКИ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	30
Марина Дехтяр, Анна Харченко, Сергій Заворотний	
ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ОРГАНІЗАЦІЇ ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ.....	35
Наталія Дячик, Олександр Ієвлєв	
ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА В УМОВАХ ВІДКРИТОГО СУСПІЛЬСТВА.....	39
Оксана Єфремова	
МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: АКТУАЛІТЕТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДИТЯЧИХ СТОМАТОЛОГІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ.....	43

Людмила Іванченко	
ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	48
Оксана Калінська	
АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ СТРУКТУРНИХ КОМПОНЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ОСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ.....	51
Яніна Карлінська	
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРЕВАГИ ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ....	56
Марія Кісіль	
ЯКІСНА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ.....	62
Вікторія Левко	
ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ MOODLE ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ.....	67
Ірина Лісецька, Андрій Ковалишин	
ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ МЕНТАЛЬНИХ КАРТ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИТЯЧОЇ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ.....	72
Руслана Мельник	
МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ.....	75
Юлія Мичка-Левченко	
ІНТЕГРОВАНІ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МЕДІА-КОМПЛЕКСИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ	79
Маргарита Носкова	
ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ УЧНІВ ШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВІЙНИ	84
Роман Остапенко	
ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ЗА КОРДОНОМ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.....	89

Людмила Пилипенко	
ТЕХНОЛОГІЇ ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ.....	94
Марія-Вікторія Полець	
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-СЕРВІСІВ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ СУПРОВОДУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ПРОЄКТНІЙ ТЕХНОЛОГІЇ.....	100
Ганна Попеску	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ...	103
Ірина Рагуліна	
ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.....	108
Анна Саламаха	
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	113
Яніна Сороката	
ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ПРИ ДИСТАНЦІЙНІЙ ФОРМІ НАВЧАННЯ.....	117
Тетяна Франчук	
ВІДКРИТА ОСВІТА, ВІДКРИТА НАУКА ЯК ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ.....	121
Віталій Каменяш	
ВПЛИВ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ НА ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ УЧИТЕЛІВ ПРАВОЗНАВСТВА.....	126
Wang Yixuan	
RESEARCH ON SCIENTIFIC COOPERATION AND EDUCATIONAL EXCHANGE BETWEEN UKRAINIAN AND CHINESE UNIVERSITIES.....	131

ПЕРЕДМОВА

Сучасний світ – це відкрита аудиторія, де знання фрагментовані та доступні кожному, хто мотивований та прагне розвиватись. Однак знання потребують систематизації, структурування та глибокого опрацювання. Зараз навчатись легко і складно водночас. Знання доступні як ніколи за всю історію розвитку суспільства. Знань так багато, що навряд хтось зможе осягнути їх стотисячну долю за все своє життя. Знання розвиваються з такою швидкістю, що навіть штучний інтелект не встигає опрацювати та використовувати їх за короткий час вповні.

Відкритість і доступність освіти – перевага сучасного суспільства, суспільства знань та цифрових технологій, які йдуть поруч. Складно уявити будь-яку сферу життя без цифрових технологій. Успішність зараз вимірюється не кількістю дипломів, а якістю набутих компетентностей сформованих на основі сучасних наукових розвідок та здатності практичного їх втілення та трансформації.

Життя не приймає затримки, воно потребує постійного розвитку. А освіта, безперервна та відкрита, потребує переосмислення та вдосконалення. Саме для обговорення актуальних питань сучасної освіти, її розвитку, цифровізації та модернізації сучасних освітніх процесі у Національному університеті «Львівська політехніка», одному з кращих закладів вищої освіти України, на базі центру інноваційних освітніх технологій та кафедри педагогіки та інноваційної освіти започатковано щорічну Міжнародну науково-практичну конференцію «Відкрита освіта: технології, середовища, інструменти».

Представляємо Вашій увазі тези доповідей учасників першої такої конференції, яка відбулась 17-18 травня 2023 року. Цього року у центрі уваги учасників конференції були проблеми пов'язані з розвитком вітчизняної освіти в сучасних умовах, її здатності до розвитку та модернізації в умовах війни.

У конференції взяли участь студенти, аспіранти, викладачі закладів вищої освіти України, а також вчителі-практики та керівники закладів загальної середньої та професійно-технічної освіти.

Сподіваємось, що у наступні роки Міжнародна науково-практична конференція «Відкрита освіта: технології, середовища, інструменти» у Львівській політехніці стане майданчиком для:

- наукових дискурсів навколо актуальних проблем розвитку освіти,
- представлення моделей та технологій, що сприяють розвитку відкритої освіти в Україні;
- натхнення та навчання педагогів-практиків, які прагнуть вдосконалюватись та творити нову українську освітню систему.

Маргарита Носкова

ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ

17 травня 2023 року

- 9:00-9:30 реєстрація учасників конференції
- 9:30-10:00 **ВІДКРИТТЯ**
Вітальне слово:
від Львівської обласної військової адміністрації
Олег ПАСКА
директор Департаменту освіти і науки Львівської ОВА
від Інституту права, психології та інноваційної освіти
Юрій КОЗЛОВСЬКИЙ
заступник директора Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», д. пед. н., професор
- 10:00-12:00 **ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ**
- 10:00-10:20 Електронне освітнє середовище закладів освіти Львівщини: від невизначеності потреб до розмаїття можливостей
Маргарита НОСКОВА
директор ЦІОТ, доцент кафедри та інноваційної освіти Інституту права, психології та інноваційної освіти, Національний університет «Львівська політехніка», к. пед. н., доцент
- 10:20-10:30 До питання створення і функціонування освітнього середовища розвитку компетентного викладача технічного закладу вищої освіти
Тетяна ГОРОХІВСЬКА
завідувачка кафедри педагогіки та інноваційної освіти Інституту права, психології та інноваційної освіти, Національний університет «Львівська політехніка», д. пед. н., професор
- 10:30-10:40 Виклики щодо організації освітнього процесу в умовах воєнного стану
Іван ПИКУС
начальник відділу інновацій, професійної, фахової перед вищої та вищої освіти, Департамент освіти і науки Львівської ОДА

- 10:40-10:50** Розбудова освітнього середовища як спільна відповідальність територіальної громади
Надія ГНАТОВСЬКА
начальник відділу освіти, молоді та спорту Мостиської територіальної громади Львівської області
- 10:50-11:00** Столичний центр відкритої освіти від задуму до реалізації
Ірина Воротникова
к. пед.н., доцент, завідувачка кафедри природничо-математичної освіти та технологій Інституту післядипломної освіти, Київський університет імені Бориса Грінченка
- 11:00-11:10** Використання дистанційної платформи MOODLE у освітньому процесі Новояворівського ВПУ
Наталія ХЛЯН
методист Новояворівського ВПУ

11:10-11:30 Кава-перерва

11:30-17:00 СЕМІНАР-ТРЕНІНГ «РЕАЛІЗАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ПРОЕКТУ «MOODLE-ЦЕ ПРО100!»: ДОРОЖНЯ КАРТА»

13:00-14:00 Перерва

18 травня 2023 року

**ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЄКТУ «MOODLE-це про100!»
У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

- 10:00-10:30** Дорожня карта реалізації проєкту «MOODLE-це про100!» у 2023 році
Маргарита НОСКОВА
Директорка ЦІОТ, доцент кафедри та інноваційної освіти, Національний університет «Львівська політехніка», к. пед. н., доцент
- 10:30-10:40** Про впровадження MOODLE у Твіржанському ЗЗСО-ЗДО
Іванна ЩЕРБАТА
директор Твіржанського ЗЗСО-ЗДО
- 10:40-10:50** Досвід впровадження MOODLE у опорному закладі Мостиський ЗЗСО № 1

- Михайло СИДОРАК**
директор Мостиського ЗЗСО № 1
- 10:50-11:00** Досвід використання MOODLE в опорному ЗЗСО м. Хирів
Марія ВОЙТОВИЧ
директор ЗЗСО м. Хирова
- 11:00-11:10** Про використання MOODLE у Самбірському ліцеї "Лідер"
Любов МОСІЙЧУК
директор Самбірського ліцею "Лідер"
- 11:10-11:20** Досвід впровадження MOODLE у Бродівській гімназії імені Івана Труша
Юрій МЕЛЬНИК
директор Бродівської гімназії імені Івана Труша
- 11:20-11:30** Досвід впровадження дистанційної платформи MOODLE у Ременівському ЗЗСО
Наталія РОМАНІВ
директор Ременівського ЗЗСО
- 11:30-11:40** Про впровадження MOODLE у Новороздільському ЗЗСО № 5
Олена ЗЕЙНАЛОВА
вчитель інформатики Новороздільського ЗЗСО № 5
- 11:40-11:50** MOODLE у Судововишнянському ЗЗСО-ЗДО. З досвіду впровадження та використання
Руслана ШАЙФЕРТ
вчитель інформатики Судововишнянському ЗЗСО-ЗДО
- 12:00-12:30** Перерва
- 12:30-15:30** ВИСТУПИ НА СЕКЦІЙНИХ ЗАСІДАННЯХ

Секція 1. Світові тенденції розвитку відкритої освіти

1. Відкрита освіта в європейському просторі: світові тенденції та інновації

Тетяна Бас
студентка, Національний університет «Львівська політехніка»

2. Світові тенденції розвитку відкритої освіти у 2023 році.

Марта Веньгрін
аспірантка, Національний університет «Львівська політехніка»

3. Досвід застосування ментальних карт під час викладання дитячої терапевтичної стоматології

Ірина Лісецька

к.мед.н., доцент, Івано-Франківський національний медичний університет

4. Міжнародні стандарти юридичної освіти в Україні: особливості застосування

Руслана Мельник

аспірантка, Відокремлений структурний підрозділ «Кам'янець – Подільський фаховий коледж ЗВО «Подільський державний університет»

5. Проблеми та перспективи розвитку фахової передвищої юридичної освіти в Україні

Анна Саламаха

аспірантка, Відокремлений структурний підрозділ «Кам'янець – Подільський фаховий коледж ЗВО «Подільський державний університет»

Секція 2. Виклики та можливості розвитку віддаленого навчання в Україні та за кордоном

1. Досвід організації віддаленого навчання для учнів шкільного віку в умовах війни

Маргарита Носкова

к.пед.н., доцент, доцент кафедри педагогіки та інноваційної освіти, директор центру інноваційних освітніх технологій, Національний університет «Львівська політехніка»

2. Сучасний стан та перспективи розвитку дистанційного навчання в Україні

Олег Брикар

студент, Національний університет «Львівська політехніка»

3. Організація дистанційного навчання з фізики за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій

Світлана Гречанюк

вчитель-методист, Бердянський машинобудівний фаховий коледж Національного університету «Запорізька політехніка»

4. Проблеми та переваги віддаленого навчання в Україні

Яніна Карлінська

к.пед.н., Київська муніципальна академія естрадного та циркового мистецтв

5. Дистанційна освіта за кордоном на сучасному етапі

Роман Остапенко

к.е.н., доцент, Державний біотехнологічний університет

6. Організація роботи вчителя початкових класів при дистанційній формі навчання

Яніна Сороката

студентка, Національний університет «Львівська політехніка»

Секція 3. Інструментарій для організації, супроводу та моніторингу віддаленого навчання

1. Інформаційна безпека при організації віддаленого навчання

Марина Дехтяр

к.т.н., Національний транспортний університет

2. Використання проектних технологій на заняттях англійської мови у ВНЗ.

Людмила Іванченко

викладач іноземних мов, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету

3. Якісна організація освітнього процесу під час віддаленого навчання

Марія Кісіль

ВСП "Фаховий коледж інформаційних технологій Національного університету "Львівська політехніка"

4. Використання системи управління навчальними ресурсами MOODLE для дистанційного навчання на уроках математики

Вікторія Левко

вчитель, Рава-Руська ЗЗСО I-III ст. № 2 та Українська дистанційна школа

5. Інтегровані навчально-методичні медіа-комплекси в освітньому процесі закладів професійно-технічної освіти

Юлія Мичка-Левченко

аспірантка, Національний університет «Львівська політехніка»

6. Технології віддаленого навчання

Людмила Пилипенко

викладач вищої категорії, викладач-методист, Кременчуцький льотний коледж ХНУВС

7. Використання інтернет-сервісів для організації супроводу дистанційного навчання при проектній технології

Марія-Вікторія Полець

аспірантка, Національний університет «Львівська політехніка»

8. Умови забезпечення дистанційного навчання в умовах війни

Ганна Попеску

студентка, Національний університет «Львівська політехніка»

Секція 4. Підготовка та професійний розвиток фахівців суспільства відкритих знань

1. До питання створення і функціонування освітнього середовища розвитку компетентного викладача технічного закладу вищої освіти

Тетяна Горохівська

*д. пед. н., професор, завідувачка кафедри педагогіки та інноваційної освіти,
Національний університет «Львівська політехніка»*

2. Професійна мобільність майбутнього практичного психолога в умовах відкритого суспільства

Наталія Дячик, Олександр Ієвлєв

*референт, Львівський національний академічний театр опери та балету
імені Соломії Крушельницької*

*д. пед. н., доцент, доцент кафедри педагогіки та інноваційної освіти,
Національний університет «Львівська політехніка»*

3. Актуалітети професійної підготовки майбутніх дитячих стоматологів на сучасному етапі розвитку вищої медичної освіти

Оксана Єфремова

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

4. Аналіз та узагальнення структурних компонентів педагогічної майстерності викладача освітнього закладу

Оксана Калінська

к.пед.н., доцент, Національний університет «Львівська політехніка»

5. Практична підготовка студентів у закладах передвищої освіти

Ірина Рагуліна

*к.е.н., доцент, Відокремлений структурний підрозділ «Вовчанський фаховий
коледж Державного біотехнологічного університету»*

6. Відкрита освіта, відкрита наука як чинники формування суспільства знань

Тетяна Франчук

*к.т.н., доцент, Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка*

15:30-16:00 **Перерва на каву**

16:00-17:00 **ПІДСУМКОВЕ ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ.
УХВАЛА КОНФЕРЕНЦІЇ**

ВІДКРИТА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРИ: СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ

Тетяна Бас

Національний університет «Львівська політехніка»

tetiana.bas.mnopnz.2022@lpnu.ua

Науковий керівник – к.пед.н., доц. М. Носкова
Національний університет «Львівська політехніка»

Відкрита освіта є концепцією, що набуває все більшої актуальності в сучасному світі. Вона передбачає доступність та відкритий доступ до навчальних ресурсів, знань і можливостей навчання для всіх зацікавлених осіб незалежно від їх географічного розташування, соціального статусу або фінансових можливостей. Запровадження відкритої освіти має велике значення для розвитку освітньої системи, підвищення якості навчання та створення рівних можливостей для всіх.

В сучасному світі спостерігається значний розкол між швидкими змінами в технологіях та вимогами суспільства до освіти. Традиційна освітня система вже не може повністю задовольнити потреби суспільства, тому зростає необхідність у розробці та впровадженні відкритих освітніх практик. Саме відкрита освіта дозволяє вирішити проблеми, пов'язані з доступністю, актуальністю та гнучкістю навчання.

У світі існує безліч науковців, дослідників та експертів, які займаються вивченням та розвитком відкритої освіти. Багато науковців, таких як В. Ю. Биков, Т. Я. Вдовичин, І. І. Капустян, Ю. Г. Білецька, І. І. Костікова, А. О. Масляк, Л. І. Морська, А. В. Шиба, Девід Вайлд (David Wiley), Мартін Велкерс (Martin Weller) та інші, зробили значний внесок у дослідження та розвиток відкритої освіти. Ці дослідження

допомагають встановити тенденції, ідентифікувати переваги та виклики, вивчити ефективність та вплив відкритої освіти на різні аспекти освітньої системи. Крім того, організації, такі як Open Education Consortium, UNESCO, European Association for Distance Learning (EADL) та багато інших, активно працюють над її популяризацією та розвитком.

Відкрита освіта охоплює широкий спектр практик і підходів, що передбачають відкритий доступ до навчальних матеріалів, ресурсів, курсів та знань [1, с. 33]. Вона включає в себе використання відкритих навчальних ресурсів (OER), масових відкритих онлайн-курсів (MOOC), відкритих ліцензій, спільного навчання та співпраці в освітньому процесі. Відкрита освіта в європейському просторі проявляється через ряд ініціатив та проектів. Зростає кількість університетів та освітніх організацій, які надають доступ до своїх курсів та матеріалів через відкриті ресурси. У країнах Європейського Союзу спостерігається активна підтримка відкритої освіти шляхом створення національних стратегій, розробки рекомендацій та нормативних актів [2, с. 39]. Важливою тенденцією є спільна робота та обмін досвідом між країнами, що сприяє впровадженню інноваційних практик та підвищенню якості відкритої освіти.

Інституційні та політичні аспекти відкритої освіти включають підтримку держави та міжнародних організацій, зміну підходів до визнання навчальних досягнень, забезпечення якості відкритих освітніх ресурсів та оцінку їх впливу на навчальний процес та результативність студентів. Держави та міжнародні організації, такі як Університетська комісія Європи, ЮНЕСКО, Європейський Союз та інші, активно підтримують розвиток відкритої освіти. Вони забезпечують фінансування, розробляють стратегії та політики,

сприяють обміну досвідом та співпраці між країнами [3, с. 137]. Ця підтримка сприяє зростанню свідомості про важливість відкритої освіти та сприяє її розвитку на рівні держави та міжнародного співтовариства.

Відкрита освіта має тісний взаємозв'язок з іншими галузями, такими як наука, технології та інновації [4, с. 40]. Це створює можливості для співпраці та обміну знаннями між відкритою освітою та науково-дослідними установами, технологічними компаніями та інноваційними стартапами. Вона сприяє розробці нових технологій та інновацій шляхом залучення відкритих даних, спільного вирішення проблем та співпраці з вченими та фахівцями з різних галузей.

Також, відкрита освіта є джерелом важливих даних та інформації для досліджень у різних галузях, що допомагає розширити знання та розуміння важливих проблем. Взаємодія між відкритою освітою, наукою, технологіями та інноваціями сприяє синергетичному ефекту, дозволяючи створити нові можливості та розвивати сучасне суспільство.

Отже, відкрита освіта є необхідним елементом розвитку сучасного світу, що забезпечує доступність навчання та підвищує рівень кваліфікації людей. Європейський простір є лідером у розробці та впровадженні відкритих освітніх практик, проте необхідна подальша робота над підвищенням якості відкритих освітніх ресурсів та їх оцінки. Забезпечення рівних можливостей для участі у навчальному процесі та розвитку навичок є важливим завданням в контексті розвитку відкритої освіти.

Література

1. Биков В. Ю. *Відкрита освіта в Єдиному інформаційному освітньому просторі. Педагогічний дискурс: зб. наукових праць, ХГПА. 2010. № 7. С. 30-35.*
2. Биков В. Ю. *Інноваційний розвиток засобів і технологій систем відкритої освіти. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Зб.наук. 2012. № 29. С. 32-40.*
3. Вдовичин Т. Я. *Застосування технологій відкритої освіти для інформатизації навчального процесу. Інформаційні технології в освіті: зб. наук. пр. 2013. № 16. С. 134-140.*
4. Капустян І. І. *Шведський досвід проектної організації інформаційно-комп'ютерної освіти. Імідж сучасного педагога. 2011. № 1(110). С. 40-41.*

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ

Олег Брикар

Національний університет «Львівська політехніка»

BrykarOleh@gmail.com

Науковий керівник – к.пед.н., доц. Носкова М. В.
Національний університет «Львівська політехніка»

Дистанційна освіта в Україні активно розвивається з початком введення карантинних обмежень. До цього, попри переваги дистанційної освіти, вона впроваджувалась дуже повільно через ряд об'єктивних та суб'єктивних причин, одна з яких консерватизм освітян

та складність впровадження швидких радикальних змін в освітній галузі.

За таких обставин перехід на дистанційну освіту у 2020 році відбувався спонтанно і складно, у першу чергу, через неготовність закладів освіти та учасників освітнього процесу до таких змін. Часу на адаптацію у педагогів та учнів не було і, як виявилось, цифрові навички педагогів та цифрові ресурси для навчання були недостатні.

Впродовж 2020-2021 рр., під час пандемії COVID-19, було зроблено багато кроків на подолання гострих проблем дистанційного навчання і на безпосередньо педагогами та закладами освіти, а також на всіх щаблях управління освітою, від територіальних громад до Міністерства освіти і науки України та Верховної ради. Було внесено зміни та прийнято ряд законодавчих та нормативних документів, що сприяли розвитку дистанційного навчання.

Попри послаблення карантинних обмежень у 2022 році, агресія росії та початок активної фази війни внесла суттєві корективи в освітній процес і змусила сотні тисяч дітей виїхати за кордон та продовжити навчання дистанційно. Це призвело до нового етапу розвитку дистанційної освіти в Україні в екстрених умовах. Саме тому проблеми розвитку дистанційної освіти її стану та перспективи вирішення нагальних потреб закладів освіти, що стримують забезпечення якісним дистанційним навчанням українських учнів вже третій рік поспіль є актуальними.

У 2021 році Інститутом педагогіки Національної академії педагогічних наук було проведено дослідження якості та виявлення гострих проблем дистанційного навчання. Опитування вчителів під час дослідження, дозволило виявити ряд важливих проблем. Зокрема

науковці виокремили групи типових проблем, що виникали у вчителів в процесі запровадження дистанційного навчання:

- технічні (відсутність гаджетів, низька якість Інтернету, неможливість учнів виходити на урок в режимі реального часу);
- неготовність учнів працювати самостійно;
- низька комп'ютерна грамотність учнів;
- нерівні умови навчання для дітей через різне матеріальне становище;
- неможливість єдиного вибору засобів навчання учнів навіть у межах одного класу;
- неможливість впливати на звуковий фон у квартирі під час уроку (утримувати увагу учнів дуже важко);
- ускладнена перевірка робіт (фото надзвичайно важко перевіряти);
- батьки активно брали участь у написанні різного роду робіт (важко сформувані реальну картину в класі, необ'єктивне оцінювання);
- брак часу для створення власного якісного контенту;
- багато звітів, що зменшує час на підготовку до уроків;
- недостатність емоційного контакту;
- відсутність редактора формул у тестових оболонках і конструкторах уроку [1, С. 117].

На наш погляд, переважна більшість проблем залишаються актуальними і зараз. Частина проблем потребують більш глибокого аналізу, хоча, у цілому, окреслюють реальні виклики, з якими стикнулись педагоги на початку пандемії COVID-19. Прокоментуємо деякі з них.

Проблема технічної забезпеченості гаджетами учасників освітнього процесу дійсно залишається актуальною, однак, у

переважній більшості, вирішується, адже більшість учнів забезпечена персональними гаджетами. Частка тих, хто використовує для навчання лише шкільну техніку незначна. Практично всі вчителі мають власний комп'ютер або ноутбук. Хоча гострою залишається проблема оновлення шкільної техніки, яка застаріває і виходить з ладу. За останній рік, ситуація із забезпеченням технікою педагогів стала по трохи вирішуватись завдяки гуманітарній допомозі закордонних фондів та великих корпорацій. Наприклад, компанія Google надала українським вчителям тисячі хромбуків для організації дистанційного навчання.

Проблема готовності учнів до самостійного навчання доволі гостра і дійсно потребує ретельного аналізу, адже ключовою є не просто відсутності навичок самостійного навчання, а саме самостійного опрацювання навчальних матеріалів у дистанційному форматі з використанням цифрових технологій. При цьому варто зазначити, що сучасні діти швидко опановують цифрові інструменти та готові навчатись дистанційно за умови докладних інструкцій та супроводу вчителів, що не завжди відповідає потребам учнів.

Проблема звукового фону на 100% не може бути вирішена, особливо в умовах війни що суттєво ускладнює можливість сконцентруватися. Проте використання гарнітури (наушників), певним чином вирішує це питання.

Також гострою для української освіти залишається проблема створення якісного навчального контенту для учнів різних вікових категорій, а також дотримання академічної доброчесності. На жаль, і учні і вчителі часто порушують авторське право. У нас недостатньо уваги приділяється вихованню поваги до інтелектуальної власності, списування та використання чужих текстів, аудіо- та медіа-ресурсів

дуже поширено і, не зважаючи на певні кроки, не вирішується належним чином.

Окрім зазначеного, війна, що зараз триває, створила нові виклики та проблеми. Зокрема це масові блек-аути восени та зимою 2022-2023 навчального року, постійні обстріли, руйнування або пошкодження значної кількості закладів освіти, необхідність переховуватись в укриттях під час ракетних обстрілів. Значна кількість учнів та педагогів були змушені виїхати за кордон або залишаються в окупації, що також суттєво ускладнило освітній процес. Однак, не зважаючи на воєнну ситуацію держава дбає про убезпечення навчання, а саме виділяє кошти на забезпечення доступу до мережі Інтернет в укриттях навчальних закладів тощо.

Висновки. Спираючись на вище зазначене, вважаємо, що для забезпечення подальшого розвитку дистанційної освіти в Україні зараз необхідно: забезпечити технікою (планшетами) соціально не захищені групи учнів та педагогів; продовжувати створювати належні умови для організації освітнього процесу в укриттях, а в укриттях забезпечити доступ до мережі інтернет; створити умови для системного професійного розвитку вчителів з опанування та розвитку навичок володіння дистанційними технологіями навчання; заохотити вчителів до створення цифрового навчального контенту.

Література

1. Дистанційне навчання в умовах карантину: досвід та перспективи. Монографія / колектив авторів; За заг. ред. О. М. Топузова; укл. М. В. Головка. – Київ: Педагогічна думка, 2021. –192 с.

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВІДКРИТОЇ ОСВІТИ

У 2023 РОЦІ

Марта Веньгрін

Національний університет «Львівська Політехніка»

marta.venhrin@gmail.com

Науковий керівник – к.пед.н., доц. М. Носкова
Національний університет «Львівська політехніка»

Світові тенденції у розвитку відкритої освіти змінилися під впливом пандемії та продовжують змінюватися та розвиватися. Карантин показав, що продумане і добре організоване онлайн-навчання може бути цілком альтернативою офлайн-навчання. Все частіше навчання більше не асоціюється виключно зі школою чи університетом. З появою на ринку дистанційного навчання освіта змінилася назавжди. Ми маємо доступ до онлайн-курсів, вебінарів, уроків для смартфонів, чат-ботів. Це новий вимір навчання. Однак варто пам'ятати, що тенденції змінюються, адже незабаром на нас чекають нові відкриття та розвинені форми попередніх розробок у відкритій освіті.

Напрямок тенденцій у 2023 році у відкритій освіті задає використання штучного інтелекту та інтеграції віртуальної та доповненої реальності. З переходом багатьох навчальних закладів на дистанційне навчання, воно стало важливим інструментом для безперервної освіти та підвищення кваліфікації. Крім того, тенденція навчання "будь-де і будь-коли" продовжує набирати обертів, оскільки все більше людей усвідомлюють зручність і гнучкість дистанційного навчання.

Отже, головними трендами, згідно опрацьованих джерел можемо назвати наступні тенденції.

1. Інтенсивне використання штучного інтелекту (ШІ). У 2023 році електронне навчання на основі штучного інтелекту стане більш поширеним: чат-боти, персоналізоване навчання та адаптивне навчання стануть більш поширеними. Оскільки технологія штучного інтелекту продовжує розвиватися, можна очікувати, що в 2023 році ми побачимо зростання використання онлайн-навчання з підтримкою штучного інтелекту[3].

2. Зростатимуть інвестиції у систему відкритої освіти

Зважаючи на високий рівень плинності кадрів, організації зосереджуються на інвестуванні в безперервне навчання як спосіб утримати та залучити найкращі таланти. Цього року організації зосереджуються на наданні працівникам можливостей підвищити кваліфікацію або перекваліфікуватися для виконання поточних і майбутніх посадових обов'язків за допомогою різних навчальних програм, таких як технічні навички, розвиток лідерських якостей, а також тренінги з питань різноманітності та інклюзивності[4].

3. Інтеграція віртуальної та доповненої реальності (VR/AR) в дистанційне навчання. VR дозволяє учням випробувати симуляції реальних сценаріїв, забезпечуючи глибоке занурення в навчальний процес, в той час як AR забезпечує більш гнучкий і контекстний досвід навчання, накладаючи цифровий контент на реальний світ. І VR, і AR забезпечують захоплюючий навчальний досвід, а також дозволяють зробити навчання більш інтерактивним і персоналізованим[2].

4. Збільшення використання гейміфікації

Гейміфікація все ширше використовуватиметься в онлайн-навчанні, щоб зробити його більш цікавим та інтерактивним. Крім

того, дослідження показують, що гейміфікація може покращити результати на 45,5% і 60,67% у поєднанні з читанням, що доводить її ефективність.

5. Мобільне навчання

Тенденція мобільного навчання зростає останніми роками, оскільки щільний графік людей ускладнює відвідування тривалих навчальних сесій. Однак з початком пандемії COVID-19 і переходом до онлайн-навчання мобільні навчальні рішення стали ще більш необхідними. Цей перехід прискорив трансформацію в напрямку оцифрування операцій та усвідомлення важливості мобільного навчання [1].

Світові тенденції розвитку відкритої освіти визначаються метою розширення доступу, використанням технологічних досягнень, сприянням співпраці, індивідуалізацією навчання, вдосконаленням атестації та визнання, впровадженням підтримувальних політик та стимулюванням глобальної співпраці та обміну знаннями. Ці тенденції формують майбутнє освіти, роблячи навчання більш доступним, інклюзивним та спрямованим на потреби учнів на глобальному рівні. Відкрита освіта перетинає географічні кордони, сприяючи глобальній співпраці та обміну знаннями. Відкритий доступ до наукових публікацій, міжнародні співробітництва між освітніми установами та міжкультурні навчальні досвіди сприяють більшій взаємодії та інклюзивності в освітньому просторі [2].

Література

1. European Commission. (2020). The European approach to micro-credentials: supporting lifelong learning for everyone.

2. Kulkarni, C., & Harer, S. (2019). Adaptive Learning System Using Machine Learning and AI.

3. Мар'єнко М. Штучний інтелект та відкрита наука в освіті [Текст] / М. Мар'єнко, В. Коваленко // Фізико-математична освіта : науковий журнал / Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Фізико-математичний факультет ; [редкол.: М. П. Вовк, М. Гр. Воскоглу, Т. Г. Дерека та ін.]. – Суми : [СумДПУ імені А. С. Макаренка], 2023. – Вип. 1 (38). – С. 48–53. – DOI: 10.31110/2413-1571-2023-038-1-007

4. Осадчук, В. (2022). Розвиток відкритої освіти як феномена ХХІ століття. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи, 21(1), 58-67. [https://doi.org/10.35387/od.1\(21\).2022.58-67](https://doi.org/10.35387/od.1(21).2022.58-67)

ДО ПИТАННЯ СТВОРЕННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОГО ВИКЛАДАЧА ТЕХНІЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Тетяна Горохівська

Національний університет «Львівська політехніка»

tetiana.m.horokhivska@lpnu.ua

Діяльність сучасного викладача закладу вищої освіти (ЗВО) постійно та невпинно ускладнюється. Процес підготовки науково-педагогічних працівників через систему вищої педагогічної освіти все більшою мірою орієнтується на оволодіння сучасними освітніми технологіями. Відбуваються відчутні зрушення в бік підготовки викладачів, що володіють технологіями педагогічної діяльності та здатних на цій основі самовдосконалюватися, підвищуючи якість своєї

праці [1, с. 269]. Однак викладачі технічних закладів вищої освіти, які, крім педагогічної, мають ще й професійну компоненту діяльності, не отримують належної педагогічної підготовки. По суті, вони освоюють професійну діяльність викладача ЗВО емпірично, під час проведення занять, спілкування зі студентами, участі в діяльності кафедри.

Водночас, у викладача XXI ст. мають бути вироблені сучасні погляди на всі процеси вищої освіти, виконання педагогічної діяльності. В індивідуальному порядку сформувати ці особливості нового педагога під керівництвом досвідчених викладачів, які не є носіями таких поглядів і настанов, складно або неможливо взагалі. Нині потрібно не лише передавати методичний досвід, здійснювати психолого-педагогічну підготовку викладачів ЗВО з окремих питань, а й забезпечувати прийняття ними нових професійних цінностей. Викладачів фахових дисциплін технічних ЗВО необхідно готувати з осіб, які вже мають вищу освіту за спеціальністю технічного профілю, забезпечуючи таким чином централізоване опанування ними специфіки викладання у ЗВО як другої професійної діяльності під час отримання додаткової освіти для одержання кваліфікації «Викладач вищої школи». У цих умовах особливого значення набуває оновлення змісту, пошук найбільш ефективних форм, методів і технологій підвищення педагогічної кваліфікації викладачів, спрямованих на оволодіння ними технологіями педагогічної діяльності та методами творчої діяльності. Усе більшого значення при цьому набуває самоосвіта, саморозвиток і самовиховання викладачів.

Ефективне управління розвитком професійної компетентності викладачів фахових дисциплін технічних ЗВО розглядаємо як цілеспрямовану діяльність керівництва щодо підтримки цього процесу стосовно кожного викладача закладу вищої освіти. Ключову роль у

ньому мають відігравати не стільки кафедри, скільки навчально-методичні відділи, які організують семінари і тренінги з психології, практикуми з інноваційних методів навчання та організації науково-дослідної роботи студентів, стажування в інших закладах освіти. При цьому особливої ваги набуває проблема відповідності системи розвитку професійної компетентності викладачів фахових дисциплін технічних ЗВО тим змінам, які відбуваються в освіті, науці, техніці, технологіях. Проте, оскільки ресурси ЗВО, які можуть бути спрямовані на підтримку педагогічних працівників, завжди обмежені, то неможливо повністю усунути всі недоліки, виявлені в діяльності викладачів фахових дисциплін. Вплив на рівень їхньої професійно-педагогічної компетентності може мати лише опосередкований характер і це обов'язково слід враховувати під час розроблення програм розвитку професіоналізму викладачів. При цьому професійно-педагогічну компетентність викладача ЗВО ми розуміємо як складне, інтегративне, професійно-особистісне утворення, що характеризує сукупність ціннісно-мотиваційних ресурсів, систему соціально та професійно важливих якостей і здібностей особистості, комплекс психолого-педагогічних і предметних знань, професійні уміння та навички, комунікативний досвід і досвід самопізнання, що забезпечують здатність до успішної реалізації професійно-педагогічної діяльності та подальшого саморозвитку [1, с. 87].

Як свідчить аналіз наукової літератури (Н. Авшенюк, В. Базова, Л. Гранюк, Л. Дяченко, К. Котун, Т. Кристопчук, Т. Кучай, Т. Левченко, О. Овчарук, О. Огієнко, А. Роляк, Л. Пуховська, С. Синенко, О. Сулима, О. Чорна, J. Buitink, T. Weigel, W. Hutmacher, E. Karweti, K. Collins, M. Mulder, S.N. Oja, A. Richard та ін.), пріоритетним напрямом європейської та американської інженерно-технічної освіти є

міждисциплінарний підхід, який ґрунтується на новому розумінні місії фахівця технічного профілю (інженера) в соціумі – служити «суспільному благу», для виконання якої недостатньо лише вузько професійної компетентності. Дескриптивні характеристики професійних якостей фахівців технічного профілю нині не обмежуються традиційними термінами «знань», «умінь» і «навичок», набутих під час навчання, натомість актуальними вважаються наявність у них гнучкого мислення, практичних, постійно оновлюваних знань. Відповідно, завдання формування таких знань висуває вимоги до вищої школи щодо оновлення змісту професійно-педагогічної компетентності викладачів з погляду переосмислення цінностей і цілей професійної освіти. Зокрема, діяльність викладачів у технічному ЗВО має спрямовуватись на:

- розвиток у студентів методологічної культури, здатності проникати в суть різноманітних парадигм і методологій наукового знання;

- формування у майбутніх фахівців технічного профілю адекватного розуміння соціальних явищ, з якими вони стикаються в освітньому процесі й поза ним, готовності вирішувати наявні політичні, релігійні, соціокультурні протиріччя.

Визнаючи той факт, що післядипломна освіта має відігравати важливе значення у професійному розвитку та самовизначенні викладача, підготовка педагогів до інноваційної діяльності в закладі освіти, як правило, здійснюється в режимі традиційного навчання. Найбільш гострими при цьому залишаються передусім методичні проблеми, що виявляються у:

- слабкій взаємодії викладачів і слухачів, так само, як і слухачів курсів підвищення кваліфікації між собою;

- жорсткій регламентації основних форм роботи (лекції та практичні заняття);

- дисбалансі між знаннями, розумінням і практичним застосуванням одержуваної на курсах інформації.

Відбувається своєрідна деформація наступності зв'язків між системою підвищення кваліфікації і закладом освіти: у певному сенсі система освіти педагогів відстає від навчальної реальності, оскільки в сучасній практиці викладання на курсах підвищення кваліфікації переважають моделі навчання, спрямовані на репродуктивне розширення професійного досвіду, домінують роль викладача курсів у освітньому процесі, відсутність ініціативи слухачів. Оскільки професійно-педагогічна компетентність вимагає спеціально організованої діяльності, то актуалізується потреба розроблення механізмів і алгоритмів її функціонування, засобів і способів організації та навчально-методичного забезпечення. Зовнішнім чинником цього процесу може бути створення, функціонування і розвиток освітнього середовища розвитку компетентного викладача. Таким середовищем є система підвищення кваліфікації та професійної перепідготовки працівників освіти, адже її нагальним завданням є розроблення й реалізація ефективних форм підвищення професійно-педагогічної компетентності педагогів.

Література

1. Горохівська Т. М. Розвиток професійно-педагогічної компетентності викладачів фахових дисциплін технічних закладів вищої освіти : монографія. Дрогобич : Посвіт, 2020. 452 с.

2. Horokhivska T. M. The personal-motivational component in professional-pedagogical competency of lecturers from technical universities. *Педагогічні науки*. 2020. Вип. 90. С. 86–92.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З ФІЗИКИ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Світлана Гречанюк

Бердянський машинобудівний фаховий коледж Національного
університету «Запорізька політехніка»

sh815903@gmail.com

Наше сьогодні не дає змоги працювати навчальним закладам у звичному режимі. Пандемія та повномасштабна війна – це надзвичайна ситуація, яку неможливо було передбачити. Дистанційне навчання стало єдиною доступною формою в системі освіти. Актуальність статті зумовлена потребами забезпечення належного рівня викладання фізики в умовах дистанційного навчання. Викладачу потрібно не лише показувати високу компетентність та професіоналізм, а також творче ставлення до викладання та вміння впроваджувати в освітній процес інформаційні технології. Дистанційне навчання – це альтернатива очному навчанню. Звичайно, учні мають ходити до навчального закладу, навчатися, розвиватися, спілкуватися, соціалізуватися проте воєнний стан вніс свої корективи у навчально-виховний процес для школярів, студентів, викладачів. Викладачу потрібно не лише показувати високу компетентність та професіоналізм, а й творче

ставлення до викладання та вміння впроваджувати в освітній процес інформаційні технології.

Останнім часом проблемам дистанційного навчання приділяється велика увага в історико-педагогічній літературі. Дистанційна система навчання знаходиться у центрі уваги наукових кіл, і сучасні тенденції свідчать про подальшу активізацію досліджень у цій сфері. Теоретичні, методологічні та методичні проблеми дистанційного навчання висвітлені у працях В. Бикова, С. Вітвицької, О. Довгялло, К. Корсак, В. Кухаренка, В. Рибалка, В. Ясулайтіс. Проблеми впровадження технологій дистанційного навчання в закордонних країнах, зокрема перспективи розвитку дистанційної освіти, досліджували І. Аллен, Дж. Андерсон, Т. Едвард. Особливості впровадження дистанційної форми навчання в закладах вищої освіти досліджували Р. Горбатюк, Р. Гуревич, Т. Гусак, В. Олійник, П. Стефаненко [1]. Інформаційно-комунікаційні технології відіграють суттєву роль у забезпеченні якості освіти. Дослідженнями проблеми впровадження ІКТ в навчальний процес займалися відомі науковці: І.О. Бугайов, М.В. Головкин, М.І. Жалдак, І.Ф. Прокопенко.

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про освіту» п. 4 «Дистанційна форма здобуття освіти – це індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно –комунікаційних технологій» [4]. Дистанційне навчання – форма організації і реалізації навчально-виховного процесу, за якою його учасники (об'єкт і суб'єкт навчання) здійснюють навчальну взаємодію принципово і переважно екстериторіально [2]. За визначенням В. Кухаренко, дистанційне навчання являє собою форму

здобуття освіти, поряд з очною та заочною, за якої в освітньому процесі використовуються кращі традиційні й інноваційні засоби, а також форми навчання, що ґрунтуються на комп'ютерних і телекомунікаційних технологіях [5]. На думку В. Рибалка, дистанційна освіта важлива тому, що вона є специфічною організацією навчального та педагогічного процесу, за основу якого береться застосування дистанційних, інформаційних та телекомунікаційних технологій [5].

До сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання відносяться інтернет-технології, мультимедійні програмні засоби, офісне та спеціалізоване програмне забезпечення, електронні посібники та підручники, системи дистанційного навчання. Основними задачами застосування ІКТ на уроках фізики є: підвищення наочності навчального процесу; забезпечення зворотного зв'язку в навчальному процесі; проведення практичних та лабораторних робіт; моделювання процесів або явищ, які вивчаються; створення умов для індивідуалізації навчання; пошук інформації з широкого кола джерел. Кожна з вище перерахованих задач відіграють важливу роль у підвищенні пізнавальної активності учнів, адже ІКТ розширює межі пізнання предмету. Змістовна комп'ютерна підтримка уроку фізики може бути різноманітною: логічні схеми, інтерактивні таблиці, анімаційні малюнки, тощо, які використовуються в процесі пояснення, закріплення, систематизації того, що вивчається; комплекти задач для самостійної та групової роботи зі зразками розв'язувань і можливістю перевірки результатів комп'ютерним експериментом; відео- та анімаційні фрагменти – демонстрації фізичних явищ, класичних експериментів, технічних додатків; включення до уроку історичного й додаткового матеріалу. Серед величезного різноманіття навчальних мультимедійних засобів найбільш ефективними вважаються:

моделювання реальних об'єктів, відео демонстрації, навчальні фільми, комп'ютерні тренажери, мультимедійні презентації. Одним з найбільш перспективних напрямів використання інформаційних технологій у фізичній освіті є комп'ютерне моделювання фізичних явищ і процесів. Надзвичайно зручно використовувати комп'ютерні моделі в якості демонстрацій при поясненні нового матеріалу або при розв'язанні завдань. Автоматизовані навчальні системи моделювання навчальних об'єктів допомагають у випадках, коли учень повинен засвоїти велику кількість інформації. Крім того, автоматизовані навчальні системи інтерактивні, бо дають можливість забезпечити діалоговий режим протягом усього процесу навчання. Навчальні фільми відтворюють ті чи інші процеси як у вигляді реальних спеціальних зйомок так і тривимірної комп'ютерної графіки. Мультимедійні презентації надзвичайно ефективні при проведенні уроків, лекцій, конференцій, окремих виступів як для вчителя, так і для учнів. Учителю для розв'язання задачі зручно використовувати мультимедіа. Можна наочно змоделювати умову задачі і привести алгоритм її розв'язування. Пояснення задачі може супроводжуватися відображенням її умови за допомогою рухомих та нерухомих малюнків для кращого розуміння [3].

Фізика – наука експериментальна, тому без розв'язання задач, демонстрацій, лабораторних робіт та робіт фізичного практикуму тут не обійтися. Саме практичні роботи формують дослідницький стиль розумової діяльності, метод підходу до явищ, що вивчаються. На допомогу викладачу фізики приходять віртуальні лабораторії та симуляції, це технології, завдяки яким студенти навчаються швидше, цікавіше та ефективніше. Комп'ютерні симуляції – це максимально наближена до реальності імітація фізичних процесів. Симуляції дають

більше можливостей для моделювання різних фізичних явищ та простір для роздумів під час творчих віртуальних експериментів. Педагогічні дослідження показали, що впровадження інформаційних технологій дає можливість викладачу скоротити час на засвоєння матеріалу завдяки наочності та перевірити знання студентів в інтерактивному форматі. Використання різних технологій у викладанні фізики показало їхню ефективність, оскільки дало можливість поліпшити освітній процес, і це в свою чергу підвищило зацікавленість студентів предметом.

Література

1. Адамова І. Дистанційне навчання: сучасний погляд на переваги та проблеми / І. Адамова, Т. Головачук // Витоки педагогічної майстерності. Серія: Педагогічні науки.-2012.-Вип.10.- С. 3-6.
2. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія. Київ : Атіка, 2008. 684 с.
3. Бугайов О.І., Коваль В.С. Комп'ютерна підтримка курсу фізики в середній школі: реальність і перспективи / О.І. Бугайов, В.С. Коваль // Фізика та астрономія в школі. -2001. - №3.
4. Закон України «Про освіту»: редакція від 6.04.2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
5. Кухаренко В., Рибалко О., Сиротенко Н. Дистанційне навчання та умови застосування. Харків, 2002. 320 с.

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ОРГАНІЗАЦІЇ ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ

Марина Дехтяр, Анна Харченко, Сергій Заворотний

Національний транспортний університет

m.dekhtiar@ntu.edu.ua

Вже більше трьох років Україна живе в надзвичайних умовах: з весни 2020 року пандемія COVID-19 та карантинні обмеження, а з 24 лютого 2022 року – військова агресія з боку росії. Всі ці події безперечно впливають на усі сфери життєдіяльності людини. Освіта – це одна з них, і страждає найбільше від таких нових умов дійсності. Протягом цього часу більшість закладів освіти працюються в дистанційному або змішаному режимі. Де-які, наприклад, Національний транспортний університет, з вересня 2022 року вийшли на очну форму навчання, але у зв'язку з частими повітряними тривогами, бомбардуваннями, відключеннями світла, вимушені були проводити навчання у змішаному режимі.

В таких умовах значної популярності набули «масові відкриті онлайн курси» [1] або МВОК (англійською MOOC – massive (масовий, великий) open (відкритий, безкоштовний) online (онлайн) course (курс), під якими розуміють відкриту платформу, яка за сприянням визнаного фахівця в певній галузі інтегрує в собі не лише вільний доступ до тематичних інтернет-ресурсів, а й соціальні мережі, а також пропонує майданчик для активного спілкування великого числа студентів, які самоорганізують свою участь відповідно до своїх освітніх потреб.

Однак, дистанційна, або віддалена освіта не завжди є зручною формою навчання, іноді призводить до пригнічення у студентів соціальних навичок, збільшення втрат від інформаційних загроз та

кіберзагроз. Надалі розглянемо більш детально різні аспекти загроз, пов'язаних з інформаційними технологіями та мережею Інтернет. Адже виокремлювати тільки програмну частину негативних впливів комп'ютерної техніки на здобувачів вищої освіти вважаємо недоцільним. Війна є травматичною подією для будь-кого: це проживання втрат, загроза смерті, постійний страх, травми свідка. Проте в кожного віку є свої окремі виклики і молодь стає більш вразливою до психологічного впливу, який нав'язується шкідливим контентом.

Розглянемо докладніше, які види загроз породжує Інтернет-простір для людини. Спектр загроз досить великий і його можна класифікувати за трьома напрямками [2] (Рис. 1).

Настільки людина сприйнятлива до психологічних впливів, загроз інформаційного середовища, наскільки в неї розвинені особистісні якості: психологічна стійкість, сила власних переконань, сила волі, критичне мислення. Останніми роками росія активно використовує атаки у віртуальному просторі та поширює дезінформацію та шкідливу інформацію через інтернет для виправдання насильства у війні проти України. Про це на засіданні Ради безпеки ООН заявив засновник і директор наукового центру Jigsaw (Google Ideas) Джаред Коен [3].

Під шкідливою ми розуміємо інформацію, яка здатна негативно вплинути на особистість людини, її психіку, на прийняття нею рішень, загалом на поведінкові моделі та зміщувати ціннісно-орієнтаційні настанови в бік негативно оцінюваних у соціальному просторі.

Загалом шкідлива інформація, особливо у випадку дитини чи молодої людини, може нанести шкоду на все життя як цілісній особистості, що формується. Загроза шкідливої інформації, в

основному, лежить не в площині фізичної шкоди, а в площині психологічного впливу.

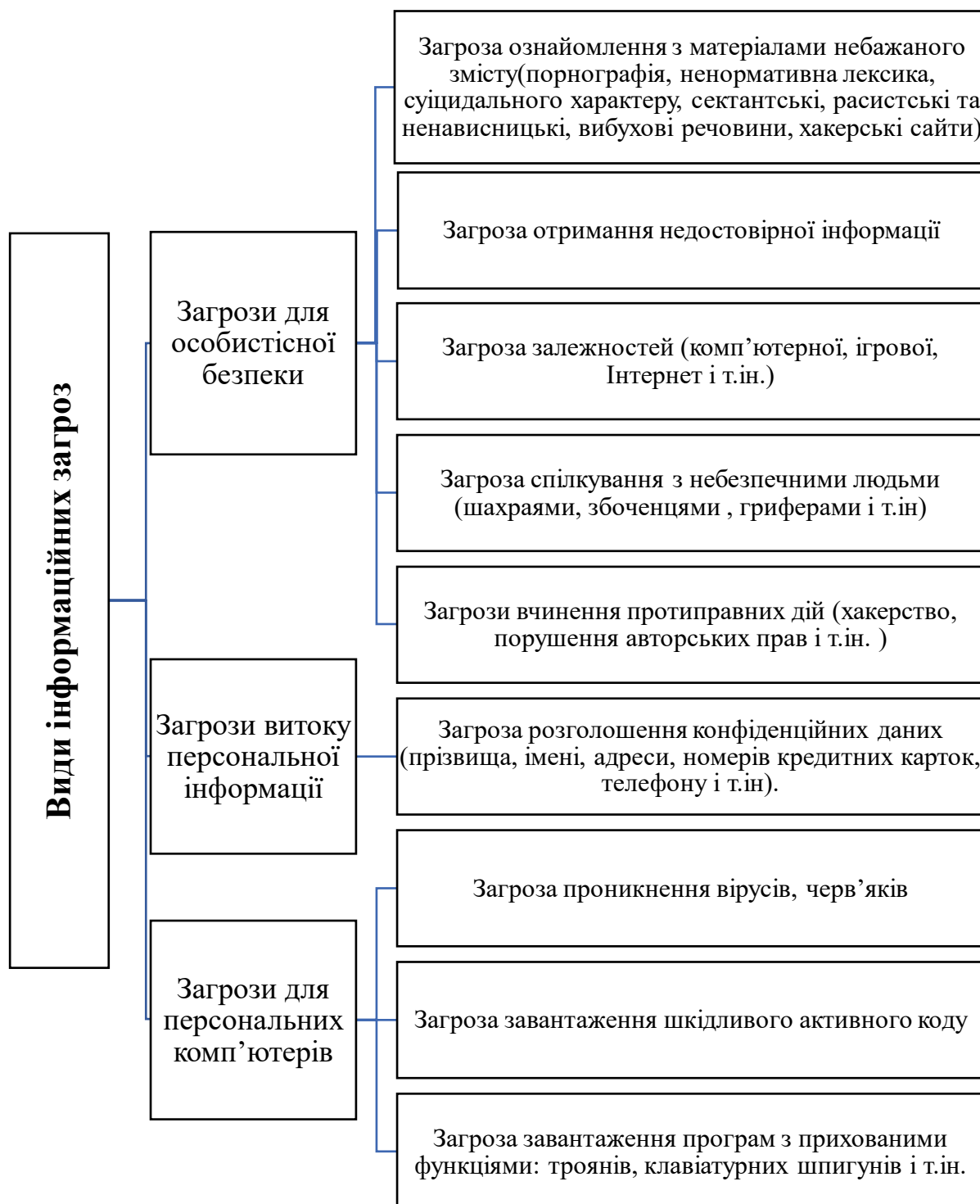

Рис. 1. Класифікація видів інформаційних загроз

При віддаленій освіті контролюючі функції щодо трафіку здобувачів вищої освіти та отримувану ними інформацію викладач виконувати фактично не може.

В його компетенції:

1. Надавати тільки перевірені ресурси для самостійної роботи студентів у вигляді переліку джерел для використання по кожній темі лекційних, лабораторних чи інших видів занять.

2. Проводити роз'яснювальну роботу серед студентів щодо існуючих інформаційних загроз.

3. Дотримуватись особистої інформаційної гігієни.

4. Дотримуватись академічної доброчесності

5. Попередити учасників про недопустимість щоб використаних під час занять матеріалів, передачі своїх кодів доступу до навчальних платформ третім особам.

6. Відслідковувати зареєстрованих учасників курсів і видаляти тих, кого неможливо ідентифікувати або відсутніх у списку здобувачів освіти групи, яка проходить курс навчання саме на цій платформі.

Література:

1. Семеніхіна О. Відкриті цифрові освітні ресурси у галузі ІТ: кількісний аналіз. Інформаційні технології і засоби навчання. 2020. Т. 75, № 1. С. 331–345. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3114/1616>.

2. Методичні рекомендації з інформаційної безпеки навчального комп'ютерного комплексу / Укл. Дем'яненко В.М., Ковальчук В.Н. – К. : ІТЗН НАПН України, 2014. – 39 с.

3. Представник Google у Радбезі ООН: мета кібератак росії - виправдання воєнних злочинів. URL: <https://cutt.ly/D68UxjV>

ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА В УМОВАХ ВІДКРИТОГО СУСПІЛЬСТВА

Наталія Дячик

Львівський національний академічний театр опери та балету імені

Соломії Крушельницької

nataluda@gmail.com

Олександр Ієвлєв

Національний університет «Львівська політехніка»

oleksandr.m.iievliev@lpnu.ua

Мобільність протягом історії була рушієм людства. Водночас ХХІ століття – це період професійної мобільності, що в умовах інформаційної революції, становлення постіндустріального суспільства, глобалізації світової економіки впливає на успішність людини.

Освіта – один із провідних чинників зростання рівня мобільності особистості через: 1) існування певного соціального замовлення на результати професійної підготовки фахівців в умовах глобалізації; 2) необхідність забезпечити спадковість позитивного соціального досвіду в системі вищої освіти та зберегти аксіологічну сферу суспільства завдяки інтелектуально й професійно підготовленим фахівцям [4, с. 92]; 3) необхідність розв'язання нестандартних професійних ситуацій, пов'язаних з інноваційним характером діяльності та високим ступенем невизначеності, динамічності, непередбачуваності ринку товарів і послуг; 4) необхідність володіти сучасними цифровими технологіями, технологіями дистанційного навчання, працювати у відкритому освітньому середовищі, що

зумовлено побудовою інформаційного суспільства під час подолання наслідків пандемії COVID-19 та воєнної ситуації.

Цифровізація освіти в Україні має на меті оснащення освітніх закладів сучасними цифровими технологіями, підвищення доступності освітнього процесу та навчальних матеріалів для всіх, незалежно від географічних перепон, соціального становища тощо [5, С.89].

У цих умовах зростають вимоги до якості підготовки майбутніх практичних психологів, що навчаються у закладах вищої освіти.

Відповідно до професійного стандарту *«Практичний психолог закладу освіти»* - майбутній психолог має використовувати: персональний комп'ютер (ноутбук), принтер, інші засоби оргтехніки; доступ до швидкісної мережі Інтернет доступ до онлайн-навчання: курси, тренінги, вебінари, майстер-класи інші форми. Реалізуючи на практиці трудову функцію *«Надання психологічної допомоги за запитом та/або відповідно до виявленої потреби в такій допомозі організації»*, він має мати знання із технологій, методик, методів надання різних видів психологічної допомоги учасникам освітнього процесу, в тому числі із застосуванням засобів дистанційного спілкування або мобільних додатків [1].

Ефективне психологічне забезпечення освітнього процесу в умовах відкритого суспільства передбачає наявність у практичного психолога високого рівня професійної мобільності. При цьому в якості її компонентів мають виступати такі види мобільності:

- інформаційна (здатність усвідомлено простежувати інформаційні потоки);
- віртуальна мобільність (здатність і готовність здобувати досвід професійної діяльності у глобальному інформаційному середовищі);

- комунікативна (здатність налагоджувати контакт із різними людьми в різноманітних життєвих ситуаціях);
- культурна (соціокультурна) мобільністю (здатність до переходу із одного культурного (соціокультурного) середовища до іншого);
- ситуаційна (здатність адекватно, об'єктивно реагувати на зміни навколишнього середовища, швидко ухвалювати рішення, що відповідають вимогам нової дійсності).

Водночас здійснення практичним психологом науково-педагогічної (педагогічної) діяльності, передбачає високий рівень його професійно-педагогічної мобільності, що забезпечує ефективність освітнього процесу [3, С. 410].

При цьому слід враховувати результати дослідження Л. Зубко, що розглядає готовність майбутніх психологів до професійної мобільності як інтегративну якість особистості, що в умовах високої динамічності суспільних відносин засвідчує внутрішню готовність до якісних змін; виявляється у здатності до швидкого набуття й узагальнення нових професійних знань і вмінь, готовності до прийняття рішень й здатності адаптуватися у разі зміни завдань діяльності практичного психолога, гнучкості поведінки і діяльнісному реагуванні, що забезпечує ефективність і компетентність у всіх напрямках професійної діяльності психолога [2, С. 236].

Таким чином професійна мобільність майбутнього психолога відіграє важливу роль у його професійній діяльності в умовах відкритого суспільства. Її формування у закладі вищої освіти передбачає врахування вимог професійного стандарту, стандартів вищої освіти та міжнародного досвіду.

Література

1. Про затвердження професійного стандарту "Практичний психолог закладу освіти»: Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України" від 24 листопада 2020 року № 2425-20.
2. Зубко В.С. Підготовка майбутніх психологів до професійної мобільності в умовах педагогічного університету: дис. ... д-ра філос. наук за спеціальністю 015. Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. 2021. 276 с.
3. Ієвлєв О. М. Теоретико-методичні засади формування професійно-педагогічної мобільності майбутнього викладача в умовах магістратури: дис. ... д-ра пед. наук за спеціальністю 13.00.04. Хмельницький національний університет. Хмельницький, 2021. 577 с.
4. Клименко Л. В., Рідей Н. М. Мобільність як категорія теорії і методики професійної підготовки фахівців в університетах. *Наук. вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Сер. «Педагогіка. Психологія. Філософія». Київ: Міленіум, 2015. Вип. 208. Ч. 1. С. 89–97.
5. Носенко Ю.Г., Сухіх А.С. Відкрита наука в контексті побудови суспільства знань і цифрових перетворень європейського простору. *Фізико-математична освіта*. 2020. №4 (26), С. 85-92. URL: doi: 10.31110/2413-1571-2020-026-4-015 (дата звернення: 04.06.2023).

**МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ:
АКТУАЛІТЕТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
ДИТЯЧИХ СТОМАТОЛОГІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ
ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ**

Оксана Єфремова

**Львівський національний медичний університет імені Данила
Галицького**

yefremova.oks@gmail.com

Сучасний етап динамічних змін і розвитку всіх сфер суспільства потребує оновлення системи професійної підготовки майбутніх фахівців для роботи в різних галузях, у тому числі й медичній.

Науковий прогрес у медичній сфері торкається не тільки впровадження новітніх технічних засобів у системі охорони здоров'я, розробок та апробації нових методів лікування, але й урахування сучасних педагогічних тенденцій у професійній підготовці висококваліфікованих фахівців медицини різних спеціальностей, зокрема дитячих стоматологів, що сприятиме вдосконаленню теоретичної та практичної підготовки студентів стоматологічних факультетів. Відтак проблема оновлення системи професійної підготовки лікарів-стоматологів стала предметом наукових розвідок вітчизняних і закордонних дослідників.

Актуалітети професійної підготовки лікарського контингенту для стоматологічних відділень визначаються за кількома напрямками наукових розвідок (методологічні, психологічні, педагогічні, інноваційно-технологічні та ін.), які інтегруються в цілісну систему професійної стоматологічної освіти. Проведено теоретичний аналіз

наукових публікацій за останні 10 років і встановлено їхнє дослідницьке спрямування та змістове наповнення.

Так, *методологічні* аспекти професійної підготовки майбутніх лікарів-стоматологів розглядаються в контексті аргументації доцільності використання деонтологічного підходу [1]. Проте для створення цілісної системи сучасної освіти дитячих стоматологів необхідно враховувати й інші методологічні підходи: системний, комплексний, компетентнісний, особистісно орієнтований, аксіологічний, акмеологічний, , технологічний праксеологічний та ін., що відобразатиме ефективну модель професійної підготовки майбутніх фахівців для надання стоматологічної допомоги дітям.

Психологічні особливості визначалися науковцями у процесі формування науково-дослідної компетентності майбутніх лікарів-стоматологів [2]. Однак, враховуючи специфіку психологічного розвитку дітей різних вікових категорій, вважаємо за необхідне враховувати означені чинники у професійній підготовці майбутніх дитячих стоматологів, що не було предметом наукових розвідок за останні роки.

Педагогічний зміст досліджень розкривається шляхом порівняння систем професійної підготовки магістрів із стоматології у медичних закладах вищої освіти України і країнах європейського союзу в контексті гармонізації освітніх програм та навчальних планів [6]; торкається проблем удосконалення сучасних методів викладання на кафедрі ортопедичної стоматології [4]; спрямовується на аргументацію переваг дистанційної форми навчання в системі післядипломної освіти лікарів-інтернів-стоматологів [5] та порівняння вагомості переваг і недоліків дистанційної форми професійної підготовки майбутніх лікарів-стоматологів [7]. Водночас вважаємо за необхідне

конкретизувати ефективні педагогічні умови професійної підготовки майбутніх дитячих стоматологів з використанням в освітньому процесі сучасних педагогічних форм, методів і засобів стоматологічної освіти.

Інноваційно-технологічні аспекти у професійній освіті майбутніх лікарів-стоматологів досліджувалися в контексті використання новітніх технологій навчання [3]. Дослідники аргументують доцільність застосування педагогічних технологій при підготовці майбутніх стоматологів [9]; презентують досвід упровадження інноваційних освітніх технологій навчання та викладання на кафедрі терапевтичної стоматології [10], зокрема, інтерактивних методів навчання у підготовці лікарів-стоматологів [8].

Примітно, що дослідники приділяють увагу сучасному технологічно-інформаційному забезпеченню стоматологічної освіти. Так, сучасні інформаційні системи, технічні засоби навчання, технології та рішення, запроваджені в освітню практику на кафедрі терапевтичної стоматології Державного закладу «Дніпропетровська медична академія МОЗ України» [11].

У контексті дослідження до актуалітетів наукових розвідок відносимо розкриття специфіки та методичного забезпечення використання сучасних педагогічних технологій у професійній підготовці дитячих стоматологів. Означена проблема потребує проведення наукових розвідок у таких напрямках:

- інтеграції методологічного, педагогічного, психологічного (в контексті вікової та педагогічної психології), медичного, інноваційно-технологічного аспектів професійної підготовки майбутніх дитячих стоматологів;

- визначення специфічних педагогічних чинників, які сприятимуть оновленню професійної освіти фахівців стоматологічного профілю для роботи з пацієнтами дитячого віку;

- розробки методичного забезпечення для впровадження авторської системи професійної підготовки майбутніх дитячих стоматологів з використанням, апробацією та перевіркою дієвості сучасних педагогічних засобів медичної освіти на стоматологічних факультетах медичних закладів вищої освіти.

Література

1. Вербовська Р. Деонтологічний підхід до підготовки майбутніх лікарів-стоматологів. *Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії*. 2019. Вип. 19 (1). С. 93–96.

2. Гутор Н. С., Бойків А. Б. Психологічні особливості та науково-дослідна компетентність у формуванні майбутніх лікарів-стоматологів. *Медична освіта*. 2015. № 3. С. 138–139.

3. Дівнич Т. Я. Новітні технології навчання у підготовці майбутніх лікарів-стоматологів. *Вісник проблем біології і медицини*. 2014. № 4 (2). С. 39–42.

4. Дюдіна І. Л. Удосконалення сучасних методів викладання на кафедрі ортопедичної стоматології ХНМУ. *Експериментальна та клінічна стоматологія*. 2019. № ½. С. 38–42.

5. Ільницька О. М., Костишин А. В. Дистанційна форма навчання на післядипломній освіті підготовки лікарів-інтернів-стоматологів: міф чи реальність. *Клінічна стоматологія*. 2021. № 1. С. 70–79.

6. Кульбашна Я. А., Скрипни, І. Л., Нагірний Я. П., Скібіцька О. О. Професійна підготовка магістрів із стоматології у медичних закладах вищої освіти України і країнах європейського союзу в контексті гармонізації освітніх програм та навчальних планів. *Медицина освіти*. 2020. № 3. С. 118–125.
7. Марченко А. В. Переваги та недоліки дистанційного навчання майбутніх лікарів-стоматологів. *Проблеми безперервної медичної освіти та науки*. 2020. № 4. С. 11–14.
8. Мунтян О. В., Горай М. А., Мунтян В. Л., Шінкарук-Диковицька М. М., Тепла Т. О. Впровадження інтерактивних методів навчання у підготовці лікарів-стоматологів. *Вісник Вінницького національного медичного університету*. 2018. № 22 (4). С. 691–695.
9. Остафійчук М. О., Батіг В. М., Бамбуляк А. В., Лопушняк Л. Я. Застосування педагогічних технологій при підготовці майбутніх стоматологів. *Актуальні проблеми сучасної медицини*. 2021. Вип. 22. № 1 (77) С. 162–167.
10. Петрушанко Т. О., Бублій Т. Д., Дубовая Л. І. Упровадження інноваційних освітніх технологій навчання та викладання на кафедрі терапевтичної стоматології УМСА. *Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник УМСА*. 2021. Вип. 19. № 4 (68). С. 110–113.
11. Самойленко А. В., Орищенко В. Ю., Горб-Гаврильченко І. В. Сучасні інформаційні системи, технічні засоби навчання, технології та рішення, запроваджені в освітню практику на кафедрі терапевтичної стоматології Державного закладу «Дніпропетровська медична академія МОЗ України». *Сучасна стоматологія*. 2021. № 3. С. 94–99.

ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВНЗ

Людмила Іванченко

Кременчуцький льотний коледж ХНУВС

lyudmilaivanchenko1971@gmail.com

Сучасне суспільство вимагає від вищої школи підготовки молодих фахівців, здатних самостійно розв'язувати численні життєво важливі питання, бути соціально активним, використовувати набуті знання для самоствердження та самореалізації. На вирішення цих завдань направлена модернізація освіти в Україні, яка передбачає, зокрема, як зазначено в Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2020 роки, підвищення ефективності навчально-виховного процесу на основі оновлення форм та методів навчання, впровадження досягнень психолого-педагогічної науки, педагогічних інновацій, інформаційно-комунікаційних технологій [2].

Серед інноваційних педагогічних технологій чільне місце займає метод проектів. Метод виник у 20-х рр. минулого століття в США. Його називали ще «методом проблем», розвивався у межах гуманістичного напрямку, у філософії та освіті, у педагогічних поглядах Джона Дьюї (1859-1952). Його послідовник Вільям Кіппатрик розробив «проектну систему навчання». Надмірне захоплення методом проектів завдало величезної шкоди систематичному навчанню, тому педагоги розчарувалися у цьому методі в середині ХХ століття. Наразі метод проектів переживає «друге народження».

В основі методу лежить розвиток пізнавальної діяльності здобувачів освіти, уміння самостійно конструювати свої знання й орієнтуватися в інформаційному просторі, розвиток критичного

мислення. Метод проектів завжди орієнтований на самостійну роботу курсантів – індивідуальну, групову, парну – яку здобувачі освіти виконують протягом певного часу. Цей метод органічно поєднується з груповим підходом до навчання. Він включає в себе сукупність дослідницьких, пошукових, проблемних методів, творчих за своєю суттю. Роль проектної методики в навчанні важко переоцінити. Вона дозволяє реалізувати принципи проблемного та діяльнісного навчання, допомагає сформувати ключові та предметні компетенції курсантів коледжу. Робота над навчальними проектами сприяє розвитку конструктивного критичного мислення, підвищує мотивацію для отримання знань, створює умови для творчої самореалізації здобувачів освіти [1].

У своїй практиці я, Іванченко Людмила Володимирівна, викладач англійської мови Кременчуцького льотного коледжу ХНУВС, використовую проекти, як різні за тривалістю (довготривалі, короткотривалі), так і за діяльністю, яка домінує у проекті, це: прикладні, рольові ігри, дослідницькі, пошукові, інформаційні, творчі та лінгвістичні.

Саме такі проекти, як слід зазначити, забезпечують органічне вплітання мовленнєвого спілкування в емоційно-інтелектуальний контекст іншої діяльності. Здобувачі освіти активно взаємодіють один з одним, здійснюють пошукову діяльність. Як правило проектні роботи з англійської мови я пропоную своїм курсантам в рамках програмного матеріалу практично з кожної теми або актуальних подій сучасного життя. Я вважаю, що проектна технологія дає змогу сформувати пошукові, комунікативні, презентаційні навички та вміння, створити мовне середовище, яке сприяє виникненню природної потреби в спілкуванні іноземною мовою.

Працюючи над проектами, здобувачі освіти розширюють свій кругозір, кордони володіння мовою, вчать слухати англійську мову, практично її застосовувати, розуміти один одного при захисті проектів. Курсанти працюють з довідковою літературою, словниками, тим самим створюється можливість прямого контакту з автентичною мовою, чого не дає вивчення мови лише за допомогою підручника.

Отже, проектна робота передбачає включення механізмів запам'ятовування та відтворення інформації; передачу інформації іншим; застосування знань у варіативних ситуаціях; розуміння причинно-наслідкових зв'язків, співвідношення частини і цілого. Метод проектів сприяє не лише розкриттю можливостей і здібностей кожного курсанта, а й усвідомленню, оцінюванню особистісних ресурсів, визначенню особистісно значущих і соціально ціннісних перспектив.

Тому на сьогоднішній день, основним завданням освіти є не лише надання міцних знань, а й формування інтелектуальної, освіченої, конкурентоспроможної, впевненої, соціально активної, творчої особистості, чому і сприяє впровадження в навчально-виховний процес інноваційних педагогічних технологій. Використання інноваційних технологій на заняттях англійської мови є одним із пріоритетних напрямків розвитку освітнього процесу в сучасній вищій школі, потужним засобом підвищення якості знань здобувачів освіти, сприяє формуванню соціальної та комунікаційної компетентностей.

Література:

1. Косогорова О.О. Метод проектів у практиці сучасної школи / О.О. Косогорова. -Х.: Видавництво «Ранок», 2011. - 144 с.

2. Романовська М.Б. Методпроектів у виховному процесі / М.Б. Романовська. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2007. –160 с.

**АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ СТРУКТУРНИХ КОМПОНЕНТІВ
ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА
ОСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ**

Оксана Калінська

Національний університет «Львівська політехніка»

oksanakalinska8@gmail.com

Майстерність у будь-якій галузі освіти має своє змістове вираження і функціональне призначення. Однак у кожній сфері майстерність має свої специфічні ознаки, хоча за метою і кінцевим результатом відмінностей у трактуванні цього поняття немає: майстерність завжди пов'язується з підвищенням ефективності діяльності. Педагогічна діяльність – особливий вид професійної діяльності, змістом якої є навчання, виховання та розвиток тих, хто навчається. Педагогічна майстерність – це певний комплекс багатьох складових властивостей особистості, які забезпечують високий рівень професійної діяльності викладача. Однак, педагогічна майстерність відрізняється від загальної практики інноваційним підходом і забезпечує постійне поліпшення якості педагогічного процесу.

Професійно-педагогічна діяльність педагога вважається настільки складною, що, як зауважує В. Ягупов, взагалі не може систематизуватися. На думку науковця, педагогічна діяльність є мистецтвом, що потребує інтуїтивного відчуття, творчості, імпровізації.

Це зумовлено тим, що під час занять викладач отримує величезну кількість інформації, на яку повинен миттєво реагувати [7].

Виявом найвищої форми активності особистості педагога в професійній діяльності, на думку Н. Ничкало, є педагогічна майстерність. Вона базується на гуманізмі й розкривається в доцільному використанні методів, засобів і механізмів взаємодії педагога та учня в кожній конкретній ситуації навчання, виховання [6, с. 10].

Одним із перших серед українських педагогів-науковців на необхідність оволодіння вчителем високим рівнем педагогічної майстерності звернув увагу О. Музиченко. Складовими педагогічної майстерності він визначав: виразний гармонійний світогляд учителя – сформованість системи знань і переконань; професійні якості особистості для досягнення навчально-виховної мети – реалізація мети та змісту власної діяльності, «найбільш продуктивне застосування власних сил; обізнаність з дидактикою та методикою викладання, добре розуміння філософських теорій, бездоганні знання з вікової та педагогічної психології, етики, логіки, естетики, науки про державне урядування, юридичних наук; культура поведінки і культура спілкування як необхідні чинники організації професійно-педагогічної взаємодії» [5, с. 10-11].

Розглянемо компоненти педагогічної майстерності та їх варіанти визначень які запропонували різні автори, беручи до уваги те, що під структурою педагогічної майстерності науковці розуміють сукупність стійких зв'язків між компонентами об'єкта, що забезпечують його цілісність та тотожність.

На основі складання психограм ще на початку 20-х років ХХ ст. науковці виділяли такі найголовніші компоненти педагогічної майстерності:

фізичне здоров'я, урівноваженість, наявність розвиненої волі, ініціативність, організаторські здібності, глибоке знання предмета, схильність до самоосвіти, знання учнів та уважне ставлення до них, інтерес до громадського життя та участь у ньому, дисциплінованість, акуратність, сумлінність, почуття обов'язку тощо [5, с. 64].

Науковець В. Ковальчук головними структурними компонентами педагогічної майстерності визначає високу загальну культуру, гуманістичну спрямованість, професійні знання й уміння, творчість і педагогічні здібності та наголошує, що визначити рівень володіння педагогічною майстерністю можливо лише на основі показників ефективності педагогічної діяльності. Водночас дослідник стверджує, що педагогічна майстерність передусім пов'язана з особистістю педагога, із комплексом якостей, які сприяють забезпеченню високого рівня самоорганізації професійної діяльності. Найважливішим комплексом якостей педагога-професіонала, що допомагає йому забезпечити навчально-виховний процес на високому творчому рівні, на думку дослідника, є громадянськість і патріотизм, гуманізм та інтелігентність, висока духовна культура і відповідальність, працьовитість і працездатність й уміння спілкуватися з людьми [3, с. 211-212].

Особливої уваги заслуговує обґрунтування структури педагогічної майстерності групою науковців на чолі з академіком І. Зязюном, які звертають увагу на те, що «педагогічна майстерність в структурі особистості – це система, здатна до самоорганізації» [2, с. 30]. Науковцями виокремлено такі компоненти: гуманістична спрямованість, професійні знання, педагогічні здібності, педагогічна техніка. [2, с. 30-34]. Всі ці елементи пов'язані між собою та мають здатність до саморозвитку.

О. Лавріненко зауважує, що компоненти педагогічної майстерності можуть слугувати показниками рівня опанування педагогічної діяльності в педагогічній дії: використання стимуляції студентів (може виявлятися, зокрема, у відмові від монологічної, монотонної манери викладання лекційного матеріалу, у невимушеній поведінці викладача в аудиторії та ін.); використання інтересу з допомогою захоплюючого початку, маловідомого цікавого факту, оригінального чи парадоксального формулювання проблеми та інше; педагогічно грамотне підведення підсумків заняття чи його окремої частини; використання пауз чи невербальних засобів комунікації (погляду, міміки, жестів); використання системи позитивних чи негативних естетичних підкріплень; постановка позитивних питань-підказок і заперечних підкріплень; постановка питань, що підводять студента до узагальнення навчального матеріалу; використання задач дивергентного типу з метою стимуляції творчої активності; визначення зосередженості уваги, рівня включення студентів у розумову, роботу за зовнішніми ознаками його поведінки; використання ілюстрацій і прикладів; використання прийому повторення [4, с. 46].

Аналіз сутності досліджуваних понять доводить що, професія педагога передбачає низку специфічних вимог. Адже викладач повинен бути педагогом високого рівня, тобто таким, який вчить здобувати знання і котрий при тому робить це за допомогою власного прикладу. Володіння сукупністю цих компонентів сприяє досягненню викладачем високого рівня педагогічної майстерності. Отож, узагальнивши різні підходи до структури педагогічної майстерності та визначивши найбільш загальні компоненти ми можемо наголосити, що роль і обов'язок викладача вищої школи полягає в тому, щоб

послідовно, делікатно й неупереджено показувати вихованцям, що нового він вносить у соціальне ціле як справжній суб'єкт моральної дії.

Література

1. Зайцева З. Г., Постовий В. Г. До питання наукової організації педагогічної праці. Використання спадщини повернутих і забутих діячів науки та культури в навчальному процесі педагогічного вузу та школи: *тези Респ. міжвузівської науково-практичної конференції*. Рівне, 1991. 194 с.
2. Педагогічна майстерність : підручник за ред. І. А. Зязюна. К. : Вища школа, 1997. 349 с.
3. Ковальчук В. І. Сутність та структура педагогічної майстерності вчителя. *Вища освіта України*. 2011. № 27. С. 210-223.
4. Лавріненко О. А. Тренінги розвитку і саморозвитку педагогічної майстерності викладача ВНЗ : посіб. для магістрантів, викладачів вищ. навч. Закладів. К. : Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2015. 168 с.
5. Музиченко О. Ф. Сучасні педагогічні течії в Західній Європі і Америці. К., 1919. 246 с.
6. Ничкало Н. Г. Професія вчителя вічна. Педагогічна майстерність у закладах професійної освіти : монографія. К., 2003. 246 с.
7. Ягупов В. В. Педагогіка : навч. посібник. К. : Либідь, 2002. 560 с.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРЕВАГИ ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ

Яніна Карлінська

Київська муніципальна академія естрадного та циркового мистецтв

y.karlinska@kmaecm.edu.ua

На рівні вищої освіти все активніше використовується відкрите комп'ютерно орієнтоване навчальне середовище, яке будується на загальних підходах формування єдиного інформаційного освітнього простору та концепції інформатизації освіти. Поширення набуває віддалене навчання, що розширює доступність до знань та забезпечує навчання у власному темпі і зручному для користувача часі.

У сучасному світі просто неможливо уявити життя без інформаційних технологій, незважаючи на те, що в недалекому минулому людина і гадки не мала про них. Під інформатизацією освіти розуміється сукупність взаємопов'язаних організаційно-правових, соціально-економічних, навчально-методичних, науково-технічних, виробничих та управлінських процесів, спрямованих на задоволення інформаційних, обчислювальних і телекомунікаційних потреб (та інших потреб, що пов'язані із впровадженням ІКТ) учасників освітнього процесу, а також тих, хто цим процесом керує та забезпечує. Інформаційні технології надають можливість: раціонально організувати пізнавальну діяльність здобувачів освіти під час освітнього процесу; зробити навчання більш ефективним, залучаючи всі види чуттєвого сприйняття студента в мультимедійний контекст і підсилювати інтелект новим концептуальним інструментарієм; побудувати відкриту систему освіти, що забезпечує кожному індивіду

власну траєкторію навчання; залучити в процес активного навчання категорії здобувачів, що відрізняються здібностями і стилем навчання; використовувати специфічні властивості комп'ютера, що дозволяють індивідуалізувати освітній процес і звернутися до принципово нових пізнавальних засобів; інтенсифікувати всі рівні освітнього процесу.

В Україні при переході до віддаленої форми освіти постало завдання перенесення основних принципів побудови практичного заняття в нові реалії та пристосування їх до інтерактивних умов викладання. Віддалена освіта демонструє перехід від традиційної освіти до змішаного або відкритого навчання та представляє не просто одну з існуючих форм надання освітніх послуг, а один з механізмів реалізації суттєвих змін, що відбуваються в житті сучасного суспільства.

Віддалене навчання – форма організації освіти, що потребує використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, які дають змогу навчатися на відстані без особистого контакту між викладачем і студентом. За таких умов акцент у навчанні зміщується на самостійну роботу студента, а викладач відіграє роль організатора освітнього процесу, консультанта та тьютора. Усе це спонукає до пошуку нових засобів навчання, які б відповідали вимогам і потребам освітнього процесу. Віддалене навчання не лише розширює можливості для отримання якісної освіти, а й дає змогу урізноманітнити освітній процес, що також є чинником підвищення інтересу до дисципліни та мотивації. Перевагою віддаленого навчання можна вважати його гнучкість – індивідуальний підхід викладення та засвоєння навчального матеріалу залежно від особливостей попередньої підготовки, досвіду та здібностей здобувачів освіти. Зручність навчатися в будь-який час створює можливість самостійно

організувати свій навчальний процес, повертатися до пройденого матеріалу чи суміжних дисциплін.

Забезпеченню віддаленого навчання слугують різні освітні платформи та портали. Освітня платформа є інформаційною системою для управління і здійснення навчального процесу. Вона виконує роль репозиторію дидактичних матеріалів, а також становить комунікаційне медіа між учасниками освітнього процесу. Конструкція освітньої платформи забезпечує студентам особистий віртуальний простір навчання (поряд із знаряддями для роботи, навчання і спілкування). Зокрема, такими платформами є Moodle, Claroline, Dokeos, ATutor, Ilias, Sakai, Blackboard, Lams, Olat, OpenACS та ін. Популярною платформою є Moodle (акронім від Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment – модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище). Її призначення – об'єднання педагогів, адміністраторів і здобувачів освіти в інтегровану систему для створення персоналізованого навчального середовища. Платформи поєднують в собі системи управління навчанням LMS (англ. Learning Management System) та систему управління і створення навчальних матеріалів LCMS (англ. Learning Content Management System). LMS виконує функції стеження за успішністю у навчанні, управління матеріальними потоками, адміністрування користувачів, звітності. LCMS має можливість створення, редагування, доставки та управління контентом навчання, дозволяють контролювати процес створення контенту навчання та архівування. Типова функціональність платформ включає: задачу завдань, дискусійні форуми, завантаження файлів, оцінювання, обмін повідомленнями, календар подій, новини та анонси подій (для різних рівнів: сайт, курс, навчальна група), онлайн тестування, Вікі. Розробники можуть

створювати модулі з новою додатковою функціональністю. Платформа підтримує різні типи модулів: діяльностей (можливі навчальні ігри), ресурсів, тестових питань, типи полів для бази даних, теми для оформлення, різні методи аутентифікації, різні способи зарахування на курс, фільтри для контенту, е-бібліотеку.

Викладачам надається можливість: використання інструментів для розробки дистанційних курсів; розміщення навчальних матеріалів (тексти лекцій, завдання до практичних / лабораторних та самостійних робіт; додаткові матеріали (книги, довідники, посібники, методичні розробки) у форматах .doc, .odt, .html, .pdf, а також відео, аудіо і презентаційні матеріали у різних форматах; додавання різних елементів курсу і використання різних типів тестів; автоматизації процесу перевірки знань та ін.

Для проведення вебінарів, конференцій, мастер-класів, нарад, занять онлайн на сьогодні пропонується ряд рішень: Skype, Zoom, Proficonf, Google Hangouts, MyOwnConference, GotoWebinar, Mirapolis Virtual Room, Click, Cisco WebEx, VideoMost, Mind, Google Meet, Amazon Chime, WebEx, Polycom, Linkchat, Vidyо, LifeSize, Emblaze-Vcon, Sony PCS, Fuze, Timvi, OpenMCU, VideoGrage та інші. Демонстрація екрану викладача, що створюють можливість здійснювати деякі з цих сервісів, допомагає проводити інтерактивне обговорення наданих результатів дослідження та інших додаткових матеріалів. Ефективність віддаленого навчання залежить не лише від способів викладення навчальних матеріалів, а й від контролю засвоєння знань, аналізу пріоритетів чинників, що впливають на ефективність роботи викладачів і студентів у віддаленому середовищі [3]. Перевірка ступеня та якості засвоєних знань і вмінь спонукає до щоденної роботи здобувачів освіти, вироблення в них уміння чітко

самоорганізовуватися, а викладачу — вчасно виявляти недостатнє засвоєння матеріалу тих чи інших студентів. Провідне місце в системі контролю належить тестовим завданням, які дають змогу провести об'єктивну оцінку набутих знань, умінь, навичок і уникнути можливого суб'єктивізму з боку викладача. Віддалене навчання допомагає ширше застосовувати таку форму оцінювання у Формах Google опитування, що створює можливість викладачеві протягом досить обмеженого часу перевірити якість знань у значної кількості студентів одночасно, одразу дати оцінку та обговорити складні запитання. На відміну від аудиторного обговорення, де участь у дискусії, як правило, беруть лише найактивніші здобувачі освіти, у віртуальному класі студент розв'язує завдання самостійно, маючи змогу максимально продемонструвати свої знання. На перший погляд, віддалене навчання спрощує роботу викладача, оскільки однократне забезпечення достатньо якісними матеріалами й ретельно підібраним контентом дасть змогу регулярно використовувати напрацьовану схему роботи. Проте, зважаючи на динамічність інформації в сучасному світі, її швидку змінюваність, викладачеві необхідно повсякчас координувати освітній процес, удосконалювати свої курси, підвищувати творчу активність, креативність, кваліфікацію відповідно до нововведень та інновацій. Незважаючи на низку позитивних якостей дистанційної освіти, у ній можна виділити кілька недосконалостей. Складнощі з інтернет-забезпеченням у віддалених містечках і селищах досі є реальною перепорою для такої форми навчання. Незадовільне технічне оснащення студентів може обмежувати доступ до освітніх програм. Недостатня потужність технологій і ресурсів в умовах надання якісного контенту з боку навчального закладу, може призводити до мінімального рівня надання освітніх послуг. Однією з

вимог до студента на дистанційному навчанні є високий стартовий рівень освіти та наявність навичок самостійної роботи, що часто не відповідає дійсності.

Також існують ще й такі проблеми, як:

- відсутність особистого спілкування між викладачем та студентом (відбувається менш ефективна передача знань, без особистого контакту). Також не вистачає спілкування з колегами-студентами для обміну досвідом;

- наявність у студента сильної особистої мотивації, вміння навчатися самостійно, без постійної підтримки та підштовхування з боку викладача;

- відсутність можливості негайного практичного застосування отриманих знань із наступним обговоренням виниклих питань з викладачем і роз'яснення ситуації на конкретних прикладах;

- студенти не завжди можуть забезпечити себе достатнім технічним обладнанням – мати комп'ютер та постійний вихід у Інтернет;

- відсутні або є дуже дорогими прикладні комп'ютерні програми, необхідні для підтримки WEB-сайтів та інформаційних ресурсів, адміністрування процесів дистанційного навчання;

- необхідність великих інвестицій на початковому етапі організації роботи системи дистанційного навчання.

Але, незважаючи на недоліки, технології віддаленого навчання в Україні є могутнім засобом пізнання. Щоб підвищити ефективність нових інформаційних технологій у навчанні, слід сформувати певну систему, яка передбачає інше розуміння сутності навчання, ролі викладача і здобувачів освіти в цьому процесі, взаємовідносин викладача і студентів, оснащення робочих місць викладача і студентів.

Успішне вирішення проблеми впровадження віддаленої освіти в Україні сприятиме підвищенню якості і рівня доступності вищої освіти, інтеграції національної системи освіти в наукову, виробничу, соціально-суспільну та культурну інформаційну інфраструктуру світової співпраці.

Література

1. Освіта в інформаційному суспільстві [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://surl.li/hzmum>
2. Корбут О. Дистанційне навчання: моделі, технології, перспективи. Науково-практична конференція «Новітні освітні технології». 2017. URL: <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1123>.
3. Впровадження дистанційної форми навчання в систему післядипломної освіти: проблемні питання сьогодення / Галій Л. В. та ін. Проблеми безперервної медичної освіти та науки. 2019. № 3. С. 14–20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Psmno_2019_3_5.

ЯКІСНА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ

Марія Кісіль

Відокремлений структурний підрозділ «Фаховий коледж
інформаційних технологій Національного університету

«Львівська політехніка»

maria.kisil@lki.ukr.education

Сучасний спектр технологій дозволяє обрати навчальному закладу комфортне середовище для організації освітнього процесу. Це, зокрема, G-Suit for education, Zoom, Tims, Moodle тощо. У даній статті

розглянуто деякі інструменти захищеного віртуального середовища G-Suit for education, а також використання віртуальної дошки Jamboard і Miro та платформи Classtime, які дозволяють забезпечити якісне навчання при викладанні різноманітних дисциплін, зокрема математичних.

Середовище G-Suit for education має широкий спектр вбудованих додатків та засобів, що дозволяє ефективно організувати навчальний процес. Основним засобом взаємодії у середовищі G-Suit for education є віртуальна кімната Google Classroom, яка створюється для кожної дисципліни і кожної групи. Функціонал Google Classroom доволі широкий і забезпечує якісну організацію навчального процесу в умовах віддаленого навчання навіть за умови асинхронного навчання, оскільки викладач може опублікувати необхідні матеріали і завдання, чи завчасно запланувати їх публікацію, а студенти – ознайомитися, опрацювати та надіслати на перевірку виконані роботи.

Під час проведення пояснень на онлайн занятті підготовлених конспектів буває замало, адже специфіка певних дисциплін передбачає демонстрацію покрокового виконання того чи іншого завдання, зокрема викладачам математики, фізики, хімії чи інших дисциплін, де є потреба супроводжувати пояснення постійними записами окремих кроків. В таких випадках на допомогу прийде віртуальна дошка.

Віртуальна дошка Jamboard являє собою біле полотно розділене на 20 окремих фреймів. При створенні такої дошки вона автоматично зберігається на google диску облікового запису з якого було здійснено вхід. Такою дошкою можна поділитися з студентами, причому з можливістю редагування.

Функціонал дошки доволі простий і зрозумілий. Наявний мінімальний набір для письма, можливість додавання тексту, рисунків,

основних фігур. Є можливість обирати колір та тип пера для комфортного написання чи виділення потрібного фрагмента. Серед недоліків варто виокремити обмеженість даної дошки двадцятьма фреймами. Після їх заповнення потрібно або створювати нову дошку, що не завжди зручно, або очищувати і продовжувати користуватися даною не змінюючи посилання. Варто зазначити, що вміст такої дошки можна завантажити як pdf-файл, або ж зберегти потрібний фрейм як зображення.

Miro – віртуальна онлайн дошка для співпраці команд. Авторизуватися у miro можна через обліковий запис google. Середовище miro передбачає можливість створення окремої дошки під той чи інший набір потреб. У випадку навчання це може бути окрема дошка для окремої групи і певної дисципліни. Поділитися із студентами такою дошкою слід за відповідним посиланням, вказавши тип доступу.

Дана дошка являє собою необмежене полотно, куди можна додавати різноманітні графіки, таблиці, діаграми, схеми тощо. Функціонал цієї дошки значно більший від інструментів Jamboard. Наявні заготовки для таблиці, діаграм та інших форм візуалізації. Варто виокремити функцію авто виправлення як тексту, так і нарисованих ліній чи фігур. Ще одна перевага – можливість виокремити певні фрагменти та зберегти їх окремим фреймом. До прикладу це зручно робити для кожного окремого заняття, що дозволить студентам, які не змогли приєднатися до онлайн заняття швидко знайти потрібний матеріал і опрацювати його.

Одна з основних форм опитування, що дозволить викладачеві оперативно отримати зворотній зв'язок є тестування. Часто тестування проводять за допомогою google-форми, що входить в інструментарій

середовища G-Suit for education. Проте тут є ряд недоліків, зокрема неможливість відстежити коли студент розпочав виконувати завдання, встановити ліміт часу без додаткової програми, вписати математичну формулу у завдання, та відсутність часткового оцінювання певних типів завдань заставляють шукати альтернативу. Один з варіантів виходу із перелічених проблем – платформа Classtime.

Classtime – середовище для навчання, перевірки знань шляхом тестування, а також командної роботи усіх учасників начального процесу. Платформа зручна у користування, з інтуїтивно зрозумілим меню та широким набором функцій. Потребує реєстрації, безкоштовна, проте деякі функції є умовно платними.

Співпраця платформи з сервісами Google надає можливість інтегрувати наявні Google класи у середовище Classtime. Це сприяє швидкому доєднанню студентів до сесії без запрошення, що унеможливорює вхід під псевдонім, чи небажаний вхід сторонніх користувачів.

Бібліотека платформи налічує понад 30000 готових завдань, які завантажили інші вчителі та викладачі. Тут варто зазначити, що всі наявні групи питань є у вільному доступі і не потребують додаткового дозволу на використання. Серед запропонованого набору можна почерпнути ідеї та варіанти проведення поточного контролю. Для формування власних питань є можливість обрати тип запитання з кількох категорій. У питання можна також додати як зображення, так і відео з Youtube.

Великою перевагою платформи Classtime серед аналогів є можливість встановлювати шкалу оцінювання чи обрати режим часткового оцінювання. Є також можливість автоматично приєднати всіх студентів до потрібного тесту з Google Classroom. Також не варто

оминати увагою функцію планування сесій. Можна вказати як період активності сесії, так і її тривалість. Під час дистанційного навчання не кожен може синхронно розпочати роботу над завданнями. Якщо хтось з певних причин приступить до завдання пізніше, час на виконання все одно буде фіксованим, що забезпечує всім рівні умови. Викладач в реальному часі бачить прогрес кожного студента, його правильні та не правильні відповіді, присутність у системі, та може спілкуватися з кожним індивідуально завдяки приватному чату.

Результатом тестування на даній платформі крім підсумкового балу є загальний звіт про виконані завдання як усіх учасників тесту, так роботи кожного студента окремо. Ці звіти можна завантажити у зручних форматах – excel та pdf, або ж одразу імпортувати результати у Google Classroom.

Отже, для ефективної взаємодії усіх учасників навчального процесу під час віддаленого навчання, слід обирати ті форми і засоби, які якнайкраще допоможуть отримати позитивні результати. З досвіду викладання дисциплін математичного та комп'ютерного циклу під час дистанційного навчання, інструменти середовища G-Suit for education у поєднанні з платформою Classtime та інтегрованими віртуальними дошками є чи не найкращим рішенням, що дозволяє безперебійно навчати без зриву навчального процесу, навіть за умов асинхронного навчання.

Література

1. Classtime – Режим доступу: <https://www.classtime.com/GoogleWorkspaceforEducation> – Режим доступу: <https://cutt.ly/IEVM66j>
2. К. Бірюльов, А. Селемонавічус «Використання хмарних технології в сучасній освіті» Матеріали XXIV Всеукраїнської науково-

практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»: Зб. наук.праць. – Переяслав-Хмельницький, 2016. – Вип. 24. – 141 с. – Режим доступу: <https://cutt.ly/ҮEBigCg>

3. Кісіль М. «Методи ефективної взаємодії учасників дистанційного навчання на платформі Classtime» Матеріали ХХІІ міжвузівської науково-практичної конференції «Методичні проблеми викладання математики у ЗФПО та ЗВО в умовах дистанційного навчання» Збірник тез конференції. Технічний коледж НУЛП, – Львів, 2021

ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ MOODLE ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ

Вікторія Левко

Рава-Руський ЗЗСО І-ІІІ ступенів №2

та Українська дистанційна школа

levvik83@gmail.com

Основною метою математичної освітньої галузі є розвиток особистості учня через формування математичної компетентності у взаємозв'язку з іншими ключовими компетентностями для успішної освітньої та подальшої професійної діяльності впродовж життя, що передбачає засвоєння системи знань, удосконалення вміння розв'язувати математичні та практичні задачі, розвиток логічного мислення та психічних властивостей особистості, розуміння

можливостей застосування математики в особистому та суспільному житті [1].

Розглядаючи дистанційну форму навчання необхідно зазначити, що дистанційне навчання передбачає не тільки надання доступу до навчальних ресурсів зокрема теоретичного матеріалу, завдань для виконання, тестових завдань тощо, засобами системи управління навчальними ресурсами, але і налагоджену систему комунікації між вчителями та учнями як основної компоненти навчального процесу.

В умовах війни Українська дистанційна школа користується системою управління навчальними ресурсами Moodle відповідно до чинних вимог МОН України. Moodle (Модульна Об'єктно Орієнтована Навчальна Система) є програмним засобом для створення та підтримки курсів як дистанційного так і очного навчання. Система управління навчальними курсами Moodle організована на основі гіпертекстових та клієнт-серверних технологій. Програмним засобом користувачів системи (адміністратора, викладача, студента) є браузер. Така модель забезпечує певний рівень незалежності від використовуваного типу програмного забезпечення, операційної системи, апаратної платформи. Учні та вчителі можуть використовувати Moodle на робочих місцях без завантаження та інсталяції будь-якого додаткового програмного забезпечення [5].

Система управління навчальними курсами (СУНР) Moodle надає можливість додавання до дисципліни широкого спектру інформаційних ресурсів та діяльності (рис.1).

В Українській дистанційній школі створено електронні курси з усіх предметів передбачених Державними стандартами початкової, базової та повної загальної середньої освіти, які складаються з

традиційних електронних ресурсів доступних у системі управління навчальними ресурсами (СУНР) Moodle

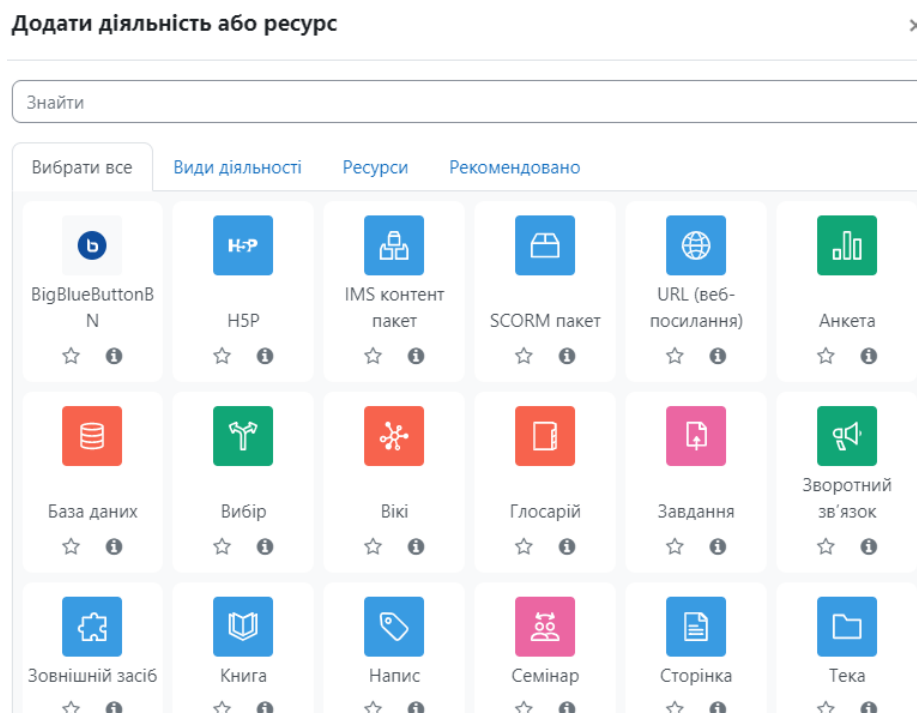

Рис. 1. Приклад ресурсів та діяльності

. Наприклад, навчальний матеріал з алгебри та геометрії у 7 класах подається у вигляді невеликих порцій: теорія, приклади розв'язання типових задач, завдання для практичних і самостійних занять, індивідуальні завдання і тести (рис.2).

The screenshot shows a user interface for an online course. At the top, there is a navigation bar with links: 'На головну', 'Особистий кабінет', 'Мої курси', 'Керівництво', 'Учням', 'Батькам', 'Вчителям', and 'Більше'. Below this, there are three activity cards, each with an icon, a title, a description, and a 'Позначити як виконано' button. The first card has a red forum icon, the title 'Питання вчителю', and the description 'Питання вчителю'. The second card has a blue document icon, the title 'Загальні правила роботи на уроках алгебри', and the description 'Загальні правила роботи на уроках алгебри'. The third card has a blue circle icon with a white 'b', the title 'Онлайн урок о 14:55', and the description 'Онлайн урок о 14:55'. Below these cards is a light blue button with a plus sign and the text 'Додати діяльність або ресурс'.

29 серпня - 4 вересня

Мета: знайомство з новим предметом алгеброю

Очікуваний результат:

Рис. 2. Приклад електронного курсу з алгебри для 7 класу

Електронні курси зручно наповнювати використовуючи різноманітні зовнішні ресурси та навчальні сервіси. Наприклад, з математики можна використовувати інтерактивні вправи LearningApps.org. В рамках цього сервісу можна використовувати готові вправи, які розробили інші вчителі, а також створювати свої завдання. Ці завдання краще використовувати у якості тренувальних вправ.

Перевагою користування системою управління навчальними ресурсами (СУНР) Moodle є можливість використовувати тестову форму контролю знань з різноманітною навчальною метою [2, 3]. Незалежно від типу тестових завдань кожен тест має параметри, які задають логіку його використання у навчальному процесі: часовий інтервал проведення тестування; час на виконання завдань тесту; кількість питань на сторінці; випадковий порядок питань та відповідей; кількість спроб для виконання тесту; залежність тесту від результатів попередніх спроб; метод оцінювання; використання

коментарів; режим „захищеного вікна”; виконання тесту лише з комп’ютерів з певними ір-адресами.

Для проведення онлайн зустрічей існує багато сервісів: Zoom, Google Meet, Skype та ін., але такого діяльнісного та захищеного ресурсу Moodle , як BigBlueButton немає. Він є найбільш адаптований для потреб онлайн навчального процесу і містить необхідний і максимально наближений до традиційної навчальної аудиторії набір інструментів. BigBlueButton – сервіс який розгортається на власних серверних потужностях навчального закладу. Значна кількість інструментів управління аудіо та відео зустрічами, зокрема керування учасниками зустрічі, вмикання/вимикання мікрофонів, вилучення, передавання прав модератора, загального та приватного чату надає можливість викладачу гнучко керувати зустріччю та організувати продуктивну навчальну діяльність учнів. Повна інтеграція з системою управління навчальними ресурсами дозволяє використовувати сервіс проведення онлайн занять як звичайний діяльнісний ресурс Moodle, що значно спрощує його використання вчителями та учнями.

Отже, використання системи управління навчальними ресурсами (СУНР) Moodle надає вчителю засоби для організації дистанційної форми навчання на всіх етапах навчального процесу.

Література

1. Державний стандарт базової середньої освіти [Електронний ресурс] // Кабінет Міністрів України. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>

2. Габрусєв В.Ю., Терещук Г.В. Система управління навчальними ресурсами MOODLE. /Ю. В. Габрусєв. – Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2011. – 60 с.
3. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20>
4. LearningApps.org - інтерактивні та мультимедійні навчальні блоки. [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <https://learningapps.org>.
5. Moodle - Open-source learning platform. [Електронний ресурс] . – Режим доступу: www.moodle.org.

ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ МЕНТАЛЬНИХ КАРТ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИТЯЧОЇ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ.

Ірина Лісецька, Андрій Ковалишин

Івано-Франківський національний медичний університет

Lisecka9@gmail.com

Реформування системі освіти, в тому числі медичної, передбачає впровадження новітніх освітніх технологій, що дозволяє підготувати майбутніх лікарів, здатних синтезувати набутий теоретичний і практичний матеріал, щоб вірно встановити діагноз та обрати лікування, самостійно прийняти рішення у нестандартних ситуаціях, тобто, розвинути у них клінічне мислення та сформувати необхідні професійні компетентності [3].

Одним із сучасних інноваційних способів організації інформаційного простору під час навчання з урахуванням особливостей мислення сучасного здобувача є ментальні карти (mind

map, інтелект-карта, карта пам'яті, карта розуму, карта свідомості) – це зручний інструмент для відображення процесу мислення та структурування інформації у візуальній формі, що реалізується у вигляді деревовидної схеми, на якій відображені пов'язані «гілками» слова, ідеї, ілюстрації, поняття тощо, в основу якого покладено дослідження і розробки англійського психолога Т. Бьюзена [2].

Ментальна карта – розумовий креативний інструмент, що застосовується з метою генерування нових ідей, прийняття рішень, упорядкування інформації та її опрацювання; «стратегічного думання» (можливості поглянути на проблематику повністю та враховуючи всі особливості); складання планів, розуміння своїх цілей, опису напрямів діяльності; ведення конспектів; створення презентацій і проєктів, у яких відображено хід думок; проведення мозкових штурмів тощо. Головна відмінність ментальних карт від інших способів візуалізації полягає в тому, що ментальні карти не тільки активізують пам'ять, а й вносять елемент творчості. При розробці ментальної карти для систематизації інформації необхідно притримуватися чіткої послідовності: ключова ідея, тема або проблематика знаходиться в центрі, і від нього розходяться подальші гілки – підтеми, поняття, ідеї, тощо. Інформаційні блоки, що пов'язані між собою, поєднуються однаковим кольором чи фоном. Такий варіант упорядкування розумових процесів дозволяє швидко досягти достатньо високого рівня генерування нових ідей, в тому числі креативних [1, 2, 4].

Ментальні карти можуть створюватись як способом малювання в ручному режимі, так і шаблонним способом – у межах комп'ютерних програм, наприклад Coogle (www.coggle.it), BubblUs (www.bubbl.us), MindMeister (www.mindmeister.com), тощо. Крім того, ментальні карти можна створювати індивідуально, наприклад, для опрацювання

великого об'єму заданої інформації під час підготовки до практичного заняття та групами, наприклад під час вирішення задачі або клінічної ситуації на практичному занятті.

Алгоритм створення ментальної карти можна представити таким чином: 1). визначення об'єкта вивчення (центрального поняття); 2). добір базових структурних одиниць, пов'язаних з основним об'єктом (основних гілок від основного поняття); 3). розташування структурних одиниць відносно основного поняття (гілок зі словами навколо основного вузла); 4). доповнення карти додатковими відомостями (гілками, що відходять від структурних одиниць); 5). редагування інтелект-карти (зауважуючи на недостатньо або перебільшено відтворені структурні вузли) [5].

Висновок. Ментальні карти як інструмент структурування інформаційного простору навчальних дисциплін можна вважати ефективним і призводить до покращення успішності навчання здобувачів освіти. Такий метод допомагає знизити інформаційне навантаження, швидко запам'ятовувати, структурувати, детально розібрати, осмислювати та структурувати великий об'єм інформації, провести мозковий штурм, генерувати нові ідеї, активізувавши креативне мислення. Використання ментальних карт під час освітнього процесу в закладах медичної освіти дозволяє формувати професійні компетентності, навички і вміння, творчо підходити до вирішення поставлених завдань.

Література

1. Долгопол О. Використання ментальних карт у підготовці викладачів ВМНЗ // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2018. № 1. – С. 73-80.

2. Колтунович Т.А., Поліщук О.М. Використання ментальних карт як засобу візуалізації у процесі викладання соціальної психології // Молодий вчений. – 2019. – № 7.1(71.1). – С. 19-26.
3. Левків М.О. Застосування кейс-методу у фаховій підготовці студентів-іноземців на кафедрі терапевтичної стоматології // Медична освіта. – 2016. – № 3. – С. 71-74.
4. Машкіна В.В. Використання ментальних карт у підготовці фахівців з географії // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. – 2011. – № 13. – С. 62-64.
5. Романовський О.Г., Гриньова В.М., Ревзан О.О. Ментальні карти як інноваційний спосіб організації інформації в навчальному процесі вищої школи // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2018. – № 2(64). – С. 185-196.

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ

Руслана Мельник

**Відокремлений структурний підрозділ Кам'янець-Подільський
фаховий коледж закладу вищої освіти «Подільський державний
університет»**

melnuk.1510@gmail.com

Науковий керівник – к.юр.н., доцент, Наталія Мельник,

Освіта визнається однією з пріоритетних сфер соціально-економічного, духовного та культурного розвитку суспільства.

У сучасному світі освіта – складне і багатоманітне суспільне явище, сфера передачі, освоєння і перероблення знань і соціального

досвіду. Освіта є певна система навчальних і виховних закладів, що здійснюють різноманітні форми залучення їх досвідів в освоєння багатств культури.

Освіта інтегрує різні види навчальної і виховної діяльності, їх зміст в єдину соціальну систему, орієнтує їх на соціальне замовлення, на соціальні потреби людства.

Орієнтація нашої країни на побудову правової, демократичної держави та входження до Європейського Союзу передбачають наявність державних стандартів юридичної освіти, одним із елементів якого є орієнтованість навчальних закладів на задоволення потреб споживачів освітніх послуг.

У науці та на законодавчому рівні професійний стандарт розглядається як вимога до кваліфікації працівників, їх компетентності, що визначаються роботодавцями та є основою формування професійних кваліфікацій.

Професійні стандарти розробляються різними громадськими об'єднаннями, роботодавцями, їхніми організаціями, органами державної влади, науковими установами, галузевими радами, іншими зацікавленими суб'єктами. Такі стандарти були розроблені також юристами, щоб забезпечити незалежність юридичної професії.

Роль юриста, незалежно від того, чи виконується вона окремою особою, корпорацією чи юристами, які представляють державу, полягає в тому, що юрист виступає надійним радником та представником клієнта, професіоналом, якого поважають і неодмінним учасником здійснення правосуддя.

Національні стандарти професійної діяльності юриста зазвичай впливають із національного законодавства, адже кожна країна має власні традиції та специфіку в галузі діяльності працівників юридичної

спеціальності, які зумовлені національним судоустроєм, структурою державної влади й управління, законодавством. Однак є загальні вихідні положення, що мають або повинні мати однакову силу в державах із гуманістичною і демократичною спрямованістю розвитку. Отже, будь-які національні стандарти професійної діяльності юристів мають відповідати міжнародним стандартам. Міжнародні стандарти професійної діяльності юриста – це загальноприйняті правила, норми, принципи здійснення професійної діяльності, визнані міжнародним співтовариством і відображені в положеннях відповідних правових актів.

У зв'язку зі звітом щодо результатів виконання проекту «Залучення громадськості до формування рамки кваліфікацій правничої професії шляхом проведення аналізу обсягу знань, переліку навичок і вмінь, якими має володіти випускник юридичного вищого навчального закладу, щоб відповідати вимогам сучасного ринку праці», виникає потреба у вивченні та дослідженні іноземного досвіду організації системи юридичної освіти та можливості його врахування для України.

Європейська асоціація юридичних факультетів (ELFA) запропонувала створити на основі Болонської моделі вищої освіти єдиний європейський простір юридичної освіти з двома основними моделями освітніх програм: 1) модель загальної бакалаврської та магістерської програм, що поєднувала бакалаврську підготовку в одній (національній) юрисдикції з наступним магістерським рівнем з певною спеціалізацією у міжнародному праві, праві ЄС та порівняльного правознавства; 2) модель «транскордонної» бакалаврської та магістерської програм з концентрацією на професійній підготовці, що буде визнаватися принаймні у двох національних юрисдикціях. По суті

мова йде про те, щоб зорієнтувати бакалаврські програми на вивчення національного права, а магістерські - міжнародного права, права ЄС та порівняльного правознавства.

Юридичний факультет Стендфордського університету замість обов'язкового першого курсу «Написання правових документів» (Legal writing) започаткував новий курс «Федеральний процес» (Federal Litigation), в якому розглядається модель судової справи, готуючи яку, студенти повинні виконати вже на першому курсі розподіл ролей, підготувати необхідні документи, концентруючись на пошуку аргументів вирішення юридичного спору.

Система підготовки правників у США характеризується селективністю (відбір до правничої школи за багатьма критеріями), коротко терміновістю (у середньому 3 роки, щоправда, після університетського бакалаврату) та коштовністю (більше 40 тис. дол.).

Здобуття юридичної освіти в Австрії слід відзначити можливістю студентів впливати на формування власного навчального плану. Разом із проходженням обов'язкових програм за фахом, студент може самостійно обирати деякі навчальні дисципліни.

Також, у навчальних закладах Австрії розвинуті інформативні інтернет ресурси університетів. Усю інформацію можливо отримати за допомогою мережі зі власного комп'ютера: записатися на іспит, зареєструватися на практичні заняття, мати доступ до розкладу занять, отримувати завдання, мати доступ до конспекту лекцій, бібліотеки, тощо. Короткий аналіз міжнародних систем юридичної освіти, дає можливість прийти до висновку, що на даному етапі розвитку суспільства, найоптимальнішою моделлю здобуття професії юриста є поєднання теоретичного навчання з практичним досвідом, при чому, розділених на кілька етапів.

Література

1. Бобкова А. Г. Юридична наука і освіта у сучасних умовах: стан і перспективи розвитку // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 35-річчю юридичного факультету Донецького національного університету Василя Стуса. –Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2018. – С. 41-44.
2. Логвиненко І. А., Невзорова І. Л. Курс лекцій з юридичної деонтології: навчальний посібник. – Харків, 2022. – С. 139-142.
3. Система професійної підготовки юристів: мультимедійний підручник з навчальної дисципліни «Юридична деонтологія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://arm.naiu.kiev.ua/books/JD_book/lectures/kon_3.html.

ІНТЕГРОВАНІ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МЕДІА-КОМПЛЕКСИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

Юлія Мичка-Левченко

Національний університет «Львівська політехніка»

yulia.michka@gmail.com

Науковий керівник – д.пед.н., професор, Т. Горохівська
Національний університет «Львівська політехніка»

Європарламент визначив першочергові завдання задля успішного впровадження медіа-освіти: уточнення концептуальних підходів, цілей і завдань медіа-освіти; подальше активне цілеспрямоване використання можливостей, які надають інтернет і традиційні ЗМІ, спроможність пошуку, аналізу й раціонального використання необхідної для виконання розмаїтих життєвих завдань інформації; закріплення

розуміння медіа передусім як інструменту, а не як загрози; підготовка кваліфікованих педагогічних кадрів; забезпечення зв'язку з наявними предметами і програмами; продовження і розширення співпраці між профільними державними організаціями, науковими установами, громадськими організаціями тощо. Зазначені пріоритетні завдання встановлюють перспективні напрями майбутніх наукових досліджень у медіа-освіті. Це, зокрема, аналіз значення медіа в інформаційному суспільстві та підготовка назрілих змін у підходах до вивчення сучасних медіа, засвоєння майбутніми фахівцями необхідних їм знань, умінь і навичок.

При цьому пріоритетними напрямками розвитку в Україні ефективної системи медіа-освіти визначено: «створення системи шкільної медіа-освіти, що передбачає розроблення психологічно обґрунтованих навчальних програм інтегрованої освіти для молодших класів загальноосвітніх шкіл, сприяння поширенню практики інтеграції медіа-освітніх елементів у навчальні програми з різних предметів, напрацювання низки факультативних медіа-освітніх програм для підлітків та всебічну підготовку необхідних педагогічних кадрів» □□1, с. 80□.

Аналіз досліджень (Е. Ангерер, Л. Анциферов, В. Биков, Л. Богаткіна, І. Красильнікова, Л. Масол, О. Науменко, О. Переверзова, Т. Рейзенкінд Г. Роуелл, В. Самсонов, Дж. Стренг, В. Черняшевський, Г. Шаповаленко, М. Шут та інші) свідчить про необхідність пошуку ефективних шляхів застосування інтерактивних мультимедійних засобів навчання як засобу розвитку пізнавальної активності учнів. Це ставить перед науковцями нові актуальні питання, пов'язані з подальшим застосуванням мультимедійних засобів у процесі навчання, серед яких: визначення медіаосвіти як процесу розвитку індивіда

засобами й на матеріалах ЗМК (медіа); формування культури комунікації з медіа, креативних, комунікативних навичок, критичного мислення, здатності повноцінно сприймати, інтерпретувати, аналізувати й оцінювати медіатексти, творчо самовиражатися на основі новітніх медіа.

Огляд історії медіа-освіти показує, що у першій третині ХХ ст. спочатку виникли теорії, які ставилися негативно до медіа й медіаконтентів. Пізніше у 20-30 рр. особливо популярними стали практичні теорії медіаосвіти, спрямовані на оволодіння медіа пристроями та гуртковий вид роботи. У другій половині минулого століття й початку нинішнього виникає багато теорій різних напрямків, які і досі продовжують розвиватися. Усі медіаосвітні теорії, підходи можна розподілити за певними напрямками. зокрема, до захисного напрямку відносяться теорії, які вважають медіа засоби злом або як такі, що переважно негативно впливають на неповнолітніх. Таким чином, нині всеосяжне впровадження медіа-освіти є однією з визначальних тенденцій розвитку освітніх систем країн Європейського Союзу.

Варто зазначити, що медіа-освіта в Україні нині перебуває на початку активної фази становлення. Якщо на початку 2000-х років медіа-освіта була представлена переважно спеціалізованими інтернет-виданнями та науковими працями, то зараз вона дедалі активніше впроваджується в навчальну практику вищих та середніх закладів освіти. Помітні й позитивні перетворення у концептуальних підходах, згідно з європейськими і міжнародними тенденціями, як-от: нині на практиці дедалі поширенішим стає більш зважений позитивний підхід, що передбачає передусім навчання ефективної взаємодії з

різноманітними видами інформації (у тому числі в аспекті захисту від можливого негативного впливу).

Поряд із незаперечним позитивним досвідом введення медіаосвіти в Україні, сьогодні виникають і суттєві проблеми. Насамперед, це недостатнє методичне забезпечення медіа-освіти у закладах професійно-технічної освіти.

Наприклад, якщо для вищої школи існують програма і підручник, то для закладів професійно-технічної освіти це питання не вирішене. Проблема натомість стає ще гострішою, якщо взяти до уваги те, що найефективнішим шляхом опанування медіа-навичок є їх інтегрування до вже існуючих предметів і курсів, що, ймовірно, потребує внесення коректив у конкретні програми, навчальні й методичні матеріали, додаткову підготовку педагогів.

На шляху розвитку сучасної медіа-освіти в Україні існують також і проблеми більш загального характеру. Ідеться, зокрема, по-перше, про інерцію освітньої системи, яка на рівні засад навчального процесу від радянських часів взяла певне нехтування розвитком критичного мислення, переважно під час вивчення суспільствознавчих дисциплін. По-друге, у зв'язку з масовою підготовкою спеціалістів журналістських і політологічних спеціальностей існує певний ризик того, що в закладах професійно-технічної освіти медіа-освіта може звестися до вивчення формального підходу.

Водночас загалом успішні перші кроки з упровадження медіа-освіти в Україні, як і активна участь у цьому процесі науковців та носіїв фахової спільноти, вселяють надію на подальший успішний розвиток медіаосвіти в Україні. Це завдання беззаперечно важливе, адже належний рівень медіа-освіченості, а отже – поінформованості людей у новітньому світі – необхідний. Вказані пріоритетні завдання

визначають, зокрема, і деякі перспективні напрями подальших наукових досліджень у сфері медіаосвіти. Передусім – це аналіз нової ролі медіа в інформаційному суспільстві та підготовка назрілих змін у підходах до вивчення сучасних медіа, засвоєння учнями, студентами і всіма, хто долучається до освіти протягом усього свого життя, необхідних їм знань, умінь і навичок.

Варто зазначити, що важливою особливістю медіакультури є те, що більшість її продукції представлено у візуальному чи аудіовізуальному форматах. Медіакультурою передбачено щоденне створення візуальних, аудіовізуальних образів, які скрізь супроводжують чи замінюють письмові системи кодів. Наприклад, якщо у друкованих засобах та в Інтернеті візуальне доповнюється письмовим текстом, то у фотографії, кінематографі, телебаченні – перевага надається візуальному. Динамічні зміни в галузі обумовлюють забезпечення педагогічного процесу винятково активними, творчими кадрами, а набуті знання, навички, уміння повинні мати практичний вихід та здійснюватися у взаємодії з медіа, навчанні, реалізації власних ідей, побутовій, комунікативній сферах тощо.

Таким чином, залучення індивіда до медіакультури, організація медіаосвіти вкрай важливі, коли особистість починає взаємодіяти з непростим інформаційним світом. Ступінь інформаційно-комунікативних навичок та знань педагога безпосередньо формує ступінь розвитку медіакультури учнів. Задля утвердження освітньої концепції протягом життєвого шляху, світосприйняття відкритої освіти, поширення дистанційної освіти й екстернату педагог повинен бездоганно вміти працювати з інформацією, розуміти значення медійності у фаховому й особистісному становленні індивіда.

Література

1. Іщенко, А. Ю. Сучасна медіа-освіта: впровадження в Україні та міжнародний досвід. Стратегічні пріоритети. – 2013. – № 13. – С.80-84.

2. European Parliament resolution. (December 2008). On media literacy in a digital world (2008/2129 (INI)). Retrieved from: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2008-0598+0+DOC+XML+V0//EN>

ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ УЧНІВ ШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Маргарита Носкова

Національний університет «Львівська політехніка»

margaryta.v.noskova@lpnu.ua

Повномасштабна агресія росії 24 лютого 2022 року змінила життя мільйонів українців. Стале життя, дім, сім'я, плани на майбутнє, навчання та роботу були зруйновані або зазнали докорінних змін. Життя поділилось на «до» і «після» і для багатьох «після» нерозривно пов'язане з втратами та дорогою у невідоме за тисячі кілометрів від рідного краю. Значна частина українців була позбавлена вибору і опинилась на окупованій території. Для них теж життя поділилось на «до» і «після», однак до цього ще додалась постійна загроза життю.

За таких умов українська система освіти, як і будь-яка галузь вітчизняної економіки, постала перед серйозним викликом – збереження мережі закладів освіти та забезпечення освітнього процесу для учнів та студентів. Ситуація ускладнювалась через ряд обставин: зруйнування закладів освіти, їх перебування на окупованій території або в зоні активних бойових дій, географічне розпорошення учасників освітнього процесу, для багатьох закладів освіти також проблемою

стала загибель вчителів та учнів, а також призов вчителів на фронт. Виходом для збереження освітнього процесу стала дистанційна форма організації навчання.

Досвід кризового віддаленого навчання у закладах освіти України впродовж 2020-2021 років через пандемію COVID-19, окреслив проблеми вітчизняної освіти у галузі використання цифрових технологій та дієвості єдиного інформаційного навчального середовища та дистанційних платформ. Проведені дослідження Державною службою якості освіти у 2020 та 2021 роках [3] виявили явні проблеми дистанційного навчання в Україні, однак підтвердили і значні досягнення та напрацювання вітчизняних вчителів, які за короткий час оволоділи новими інструментами та технологіями навчання [1, 2].

Проблеми організації дистанційного навчання як форми та технологій освітнього процесу перебували у центрі наукових пошуків вітчизняних дослідників. Зокрема, В. Биков, Ю. Богачков, І. Воротнікова, М. Жалдак, Л. Калініна, О. Кузьмінська, В. Кухаренко, Н. Морзе, О. Спирін та ін.

Напрацювання науковців та практиків дозволили створити ресурси, інструменти та навчальні матеріали для педагогів, що суттєво полегшило роботу педагогів і дозволило успішно завершити два непростих навчальних роки в умовах пандемії. Однак, війна створила ще більш складні обставини та змусила знаходити нові шляхи їх вирішення.

У березні 2022 року, на самому початку війни, у Центрі інноваційних освітніх технологій Національного університету «Львівська політехніка» спільно з Департаментом освіти і науки Львівської воєнної адміністрації, як відповідь на виклики війни,

постала волонтерська ініціатива – створити Українську дистанційну школу для учнів Львівської області, які через війну змушені були виїхати за кордон [4]. Оголошення про відкриття такої волонтерської школи було опубліковано у Facebook 6 березня 2022 року і за кілька днів до неї записались майже 2 тис. учнів зі всієї України, частка учнів зі Львівщини склала лише 8,7% (рис. 1).

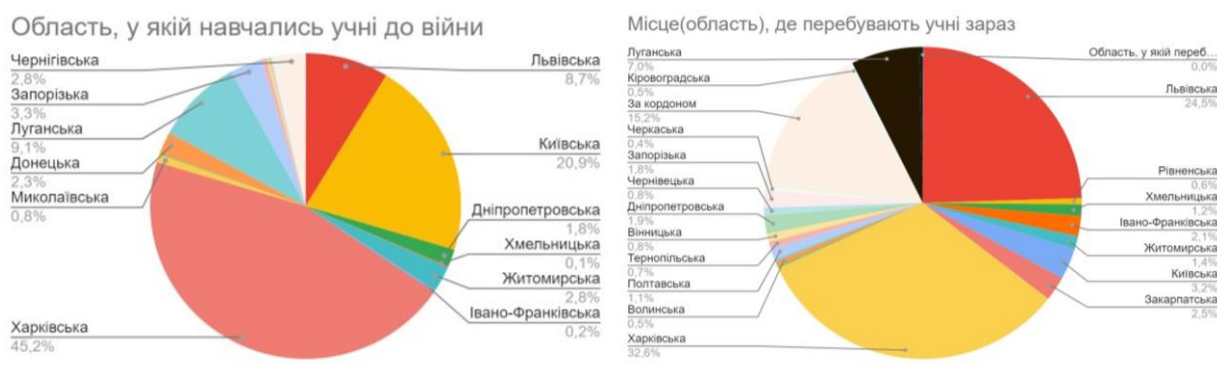
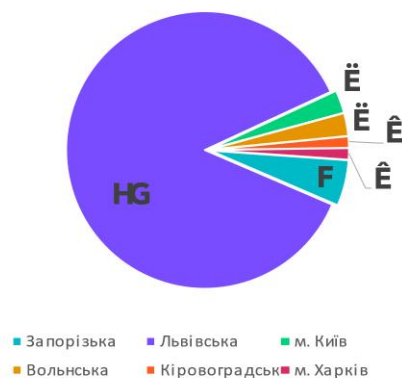

Рис. 1. Статистика учнів Української дистанційної школи за регіоном України, у якій навчались до війни і місцем перебування станом на 15 квітня 2022 року, %.

Для роботи у волонтерській дистанційній школі зголосились понад 100 вчителів з різних регіонів України, зокрема, Волинської, Запорізької, Кіровоградської, м. Києва, Львівської, Харківської областей. Переважна більшість вчителів-волонтерів, які зголосились працювати в школі і залишилось до завершення навчального року, були з закладів освіти, що брали участь у регіональному проекті «MOODLE – це про100!» та утворили кістяк вчительської команди (рис. 2).

Команда – 75 вчителів

- Вчителі ЗЗСО – 51
- Директори/завучі ЗЗСО – 10
- Керівник відділу ТГ – 1
- Викладачі ЗПТО/ЗФПО – 3
- Викладач ЗВО – 10, з них канд. наук – 8
- Аспірант – 1
- Випускники Львівської політехніки спеціальність 011 – 4
- Слухачі курсів підвищення кваліфікації ЦЮТ – 68,
- за програмою проєкту «MOODLE – це про100!» – 65

Рис. 2. Склад вчительського колективу Української дистанційної школи станом на 15 червня 2022 року.

Робота школи організована на дистанційній платформі MOODLE, що дозволило організувати гнучкий графік навчання, доступ до навчальних матеріалів за формулою «24/7», ефективну роботу учнів та вчителів в захищеному авторизованому середовищі, яке не потребувало додаткових реєстрацій чи налаштувань гаджетів. Це було особливо важливо для учнів з окупованих територій, а таких у школі понад 50% від загальної кількості учнів.

Гнучкий графік навчання став оптимальним для тих учнів, які опинились за кордоном і відвідували очну школу країни перебування, однак не хотіли втрачати зв'язок з українською освітою і прагнули завершити навчання в українській школі. Загалом географія учнів Української дистанційної школи дуже широка: країни Європейського Союзу, Скандинавські країни, США, Канада, Єгипет, Грузія, Молдова, Велика Британія тощо.

Від березня до червня 2022 року у школі навчались понад 3 тис. учнів. Тривалість навчання склала від кількох тижнів до 4 місяців. Навчання здійснювалось за типовими навчальними програмами

відповідно до Державного стандарту у 5-11 класах. 745 учнів завершили 2021-2022 навчальний рік саме в Українській дистанційній школі. Задумана як короткотривалий волонтерський проєкт, Українська дистанційна школа не могла припинити своє існування допоки не завершиться війна. Відповідно до чинного законодавства школа пройшла ліцензування та працює і у 2022-2023 навчальному році.

Унікальний досвід Української дистанційної школи у тому, що її поява та успішна діяльність стала можлива завдяки кільком факторам:

– своєчасному аналізу проблем ей закладів освіти області щодо використання цифрового освітнього середовища під час карантину;

– продуманій та системній регіональній політиці щодо розбудови цифрового освітнього середовища закладів освіти на базі єдиної дистанційної платформи MOODLE;

– заохочення педагогів області до вивчення та використання у професійній діяльності різноманітних інтернет ресурсів, сервісів, інструментів та середовищ для навчання та взаємодії.

Література:

1. Деякі питання організації дистанційного навчання: Наказ Міністерства освіти і науки України від 8 вересня 2020 р. № 1115; зареєстровано у Міністерстві юстиції 28 вересня 2020 р. № 941/35224 [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. Законодавство України. – [офіц. портал]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text>
2. Дистанційне навчання в умовах карантину: досвід та перспективи. Аналітико-методичні матеріали /кол. автор. ; за заг. ред. О. М. Топузова; укл. М.В. Головка. – Київ: Педагогічна думка, 2021. – 192 с.

3. Інформаційно-аналітична довідка про результати опитування щодо стану використання технологій дистанційного навчання у закладах вищої освіти України [Електронний ресурс] // Держ. служба якості освіти України [офіц. портал]. - Режим доступу : <https://www.sqe.gov.ua/images/materials/>
4. Історія створення [Електронний ресурс] // Українська дистанційна школа. - Режим доступу: <https://udsh.info/index.php/pro-skolu/istoria-stvorennia>

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ЗА КОРДОНОМ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Роман Остапенко

Державний біотехнологічний університет

rm_ostap@ukr.net

Розвиток дистанційної освіти, тобто віддаленої взаємодії між студентами та викладачами, має свою історію: Наприкінці 18 століття вона з'явилася в європейських країнах під назвою "кореспондентська освіта", коли регулярний і доступний поштовий зв'язок дозволяв надсилати навчальні матеріали, спілкуватися з викладачами та складати іспити у вигляді наукових робіт. Перші заочні курси були організовані на початку 20-го століття. Цей тип навчання став більш поширеним на початку 20-го століття зі стрімким технологічним зростанням і розвитком телеграфу і телефону.

Сьогодні інтерактивна взаємодія з учнями через інформаційно-комунікаційні мережі зростає і стає все більш поширеною: У 2003 році ініціативна група "Advanced Distributed Learning" розробила стандарт SCORM для дистанційного інтерактивного навчання, а попит на

форми дистанційного навчання та вимоги до програмного забезпечення посилюються.

Розвиток дистанційного навчання знижує вартість навчання, дозволяє самостійно планувати час, місце і тривалість курсів, підвищує масовість і доступність освіти, покращує якість освіти за рахунок використання сучасних засобів, електронних бібліотечних ресурсів тощо, створює єдине освітнє середовище.

Інтернет-технології дистанційної освіти використовуються як для проходження окремих курсів для підвищення кваліфікації користувачів, так і для доступу до різних видів освіти. Спочатку дистанційна освіта розвивалася в рамках вищої освіти, але зараз вона поширилася на всі рівні освіти. Основні форми дистанційної освіти можна розділити на онлайн та офлайн. Чат-сесії - це навчальні заняття, які проводяться з використанням чат-технологій і відбуваються одночасно для всіх учасників навчального процесу, які мають доступ до чату. Багато закладів дистанційного навчання створили власні чат-школи, де викладачі та студенти взаємодіють один з одним за допомогою чату.

Ще однією формою дистанційної освіти є веб-навчання: дистанційні заняття, лекції, семінари, ділові ігри, лабораторні та практичні заняття, що проводяться з використанням веб-технологій. Веб-вправи проводяться через освітні веб-форуми, де учасники спілкуються на певні теми або проблеми, використовуючи нотатки, розміщені на веб-сайті, де встановлено відповідне програмне забезпечення. На відміну від чат-сесій, веб-форуми є більш тривалими та асинхронними.

Дистанційна освіта стає все більш популярною формою освіти в усьому світі, оскільки це демократична форма навчання, яка може

задовольнити різні категорії студентів різного віку, з різними освітніми можливостями та потребами. Дистанційна освіта сприяє досягненню ключових глобальних цілей, відображених у багатьох міжнародних документах останніх років. Серед них Глобальний план дій з освіти для сталого розвитку (Париж, ЮНЕСКО, 2013) [1], спрямований на переорієнтацію викладання і навчання таким чином, щоб кожна людина могла здобути знання, навички, цінності і ставлення, які дозволять їй зробити свій внесок у сталий розвиток. Такі документи, як Інчхонська декларація (Південна Корея, 2015) [2].

Можливості дистанційного навчання пропонують майже всі європейські країни.

У 2018 році Європейська комісія прийняла План дій з цифрової освіти. У плані зазначається, що цифрові технології збагачують навчання та надають широкий спектр навчальних можливостей, які повинні бути доступними для всіх. У документі зазначається, що цифрові технології надають доступ до великої кількості інформації та ресурсів. План дій був розроблений у відповідь на заклик Ради Європи у 2017 році до держав-членів впроваджувати цифрові технології. Рада Європи закликала держави-члени забезпечити, щоб освітні системи та навчальні процеси в усьому світі були "приспособлені до цифрової епохи". Прийнятий План дій з цифрової освіти включає одинадцять заходів, спрямованих на підтримку використання технологій в освіті та розвиток цифрових компетенцій. План включає три пріоритети, що окреслюють заходи, які допоможуть державам-членам вирішити проблеми і підготувати свої освітні системи до цифрової епохи. Ці заходи включають використання цифрових технологій у навчальному процесі, розвиток цифрових компетенцій і навичок, а також вдосконалення освіти за допомогою кращого аналізу даних і

прогнозування. Стратегічне передбачення забезпечує форум для вивчення динаміки технологічних змін і, що найважливіше, для оцінки того, які дії необхідні і як вони повинні бути реалізовані. Європейська комісія вирішила фінансувати програми цифрової освіти в деяких країнах ЄС [3].

Вона вирішила посилити співпрацю шляхом створення загальноєвропейської платформи для цифрової вищої освіти. Ця нова платформа, підтримувана загальноєвропейським освітнім порталом Erasmus+, буде універсальним центром, що пропонує онлайн-навчання, змішану мобільність, віртуальні кампуси та обмін найкращими практиками між вищими навчальними закладами на всіх рівнях (студентами, дослідниками та викладачами).

Провідними європейськими країнами у розвитку та вдосконаленні дистанційної освіти є Німеччина, Іспанія, Італія, Фінляндія, Швеція, Франція, Чехія та Велика Британія.

Перевагами програм дистанційної освіти в розвинених європейських країнах є: багаторічний досвід дистанційної освіти; солідна база знань, що підтримується низкою національних порталів; мережа національних навчальних центрів; всесвітнє визнання дипломів; використання в освіті сучасних мультимедійних технологій, таких як комп'ютерні мережі та супутникове телебачення; добре розвинені системи передачі файлів, зворотного зв'язку та оцінювання студентів; наявність висококваліфікованих експертів у галузі дистанційної освіти.

В європейських країнах дистанційна освіта пропонується різними мовами, найпоширенішими з яких є національні мови та англійська.

Огляд сучасного стану дистанційного навчання за кордоном показує, що ця форма навчання стрімко поширюється по всьому світу і

рухається до наднаціонального рівня (створення міжнародних дистанційних курсів). Характерно, що в європейських країнах ця форма навчання розвивається переважно як форма здобуття вищої освіти та підвищення кваліфікації, тоді як у країнах з великими територіями та відносно низькою щільністю населення (Австралія, Нова Зеландія) дистанційне навчання охоплює всі рівні освіти. Важливою сучасною тенденцією є позитивна поява дистанційних курсів і програм для людей, які мають проблеми зі здоров'ям і соціальними проблемами. Стає все більш очевидним, що поширення дистанційної освіти сприяє досягненню глобальної освітньої мети "рівний доступ до якісної освіти для всіх".

Література

1. UNESCO roadmap for implementing the Global Action Programme on Education for Sustainable Development [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000230514>.
2. В Инчхоне принята Декларация в сфере образования [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу: <https://news.un.org/ru/story/2015/05/1263951>.
3. Communication from the commission to the European parliament, the council, the European economic and social committee and the committee of the regions [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A22%3AFIN>.

ТЕХНОЛОГІЇ ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ

Людмила Пилипенко

Кременчуцький льотний коледж ХНУВС

lydpil1965@gmail.com

Зараз ситуація, що склалася у світі диктує свої умови на навчальні процеси. Навчальний процес в закладах освіти протягом останніх років (2020, 2021) майже проводився онлайн через оголошений карантин, викликаний епідемією COVID-19, а 2022 рік докорінно змінив життя українців до 24 лютого і після, коли РФ розпочала масштабне вторгнення до України. Ще пару років тому, «дистанційку» ми всі називали «заочним навчанням», а сьогодні такий формат вже нікого не дивує. Та повністю адаптуватися до «нового» світу, нам поки не вдається. І хочеться зрозуміти чому.

Дистанційна освіта – це сучасна технологія навчання, яка різко розвивається в останній час завдяки досягненням інформаційних технологій і комп'ютерної техніки. Істотним плюсом віддаленого навчання є те, що йдучи в ногу з часом, вона застосовує ряд інформаційних технологій, які дозволяють проводити навчання через мережу Інтернет. Обов'язковим компонентом успішної дистанційної освіти є наявність електронної пошти і доступ до Інтернету, за допомогою чого здобувач освіти може спілкуватися з викладачем або обмінюватися досвідом з товаришами по «класу», географія яких не обмежена.

Найбільший ефект віддалене навчання дає тоді, коли здобувач освіти має можливість оперативно отримати від викладача необхідну допомогу, а викладач проконтролювати процес навчання. Для того, щоб не допускати грубих помилок при використанні інформаційних

технологій, викладач, що працює в системі дистанційної освіти, повинен добре уявляти собі, як той чи інший засіб може бути використаний з максимальним ефектом.

Якість освіти є ключовим показником конкурентоспроможності освітніх установ в довгостроковій перспективі. Дистанційне навчання - сукупність технологій, що забезпечують доставку студентам основного обсягу навчального матеріалу, інтерактивна взаємодія студентів і викладачів у процесі навчання, надання студентам можливості самостійної роботи з навчальними матеріалами, а також у процесі навчання - [1, с. 1].

Інформаційні технології дистанційного навчання – це технології створення, передачі і збереження навчальних матеріалів, організації і супроводу навчального процесу дистанційного навчання за допомогою телекомунікаційного зв'язку.

Основними технологіями дистанційного навчання, на даний момент часу є проведення занять он-лайн через мережу Інтернет і викладених на порталі навчального закладу. Розробка кожного заняття, підготовка дидактичного навчального матеріалу, за допомогою якого, здобувачі освіти перевіряють свої знання і вміння, пройшовши ряд тестових завдань, дають можливість оцінити свій рівень знань і вказати на помилки. Сучасний розвиток техніки, зокрема використання програми Skype для проведення занять дозволяє бачити і чути викладача, а також бачити ті матеріали, які демонструються на екрані комп'ютера. Це стало можливим завдяки розвитку мережі Інтернет, на якій базуються всі технології дистанційної освіти.

Відео конференції, що проводяться на платформі Zoom для здобувачів освіти, є однією з основних технологій дистанційної освіти.

Наступною технологією дистанційного навчання в більшості вищих навчальних закладах та курсах підвищення кваліфікації є технологія Moodle (яка використовується і в нашому коледжі), що дозволяє навчальним закладам створювати Інтернет - ресурси для навчання, тестування і складання іспитів.

Сутністю даної технології є створення інтерактивного Інтернет сайту навчального закладу, на якому в обов'язковому порядку реєструються як студенти, які навчаються дистанційно в даному навчальному закладі, так і їхні викладачі. Наповнення цього сайту, що є по суті навчальною платформою, на основі якої відбувається весь процес дистанційного навчання, являє собою наступні складові. В першу чергу, це безпосереднє спілкування курсантів і викладачів за допомогою обміну електронними повідомленнями і відео конференцій. Також даний ресурс служить для розміщення навчальних матеріалів для самостійної роботи з подальшою їх перевіркою викладачем. Здобувач освіти допускається до виконання наступного завдання, тільки виконавши попереднє, цим досягається безперервність і послідовність навчального процесу. Кожне завдання оцінюється, як викладачем чия оцінка може бути суб'єктивною, так і підсумковим тестуванням за допомогою тестової системи. Система Moodle дозволяє об'єктивно оцінити знання і прогалини курсанта і при необхідності вказати йому на них, та допомогти у вивченні даного матеріалу. Підсумкова оцінка з предмету ставиться на підставі суми балів, одержаних за виконання кожного із завдань, а також оцінки виставленої викладачем за виконані завдання в цілому. Дана система дистанційного навчання зарекомендувала себе добре.

Крім навчання у вигляді відео конференцій, викладання дидактичних матеріалів і тестів, останнім часом все більш активно

застосовується оцінювання результатів навчання у вигляді класичного іспиту, під час якого курсантом обирається білет і в режимі он лайн, він дає розгорнуті відповіді на запитання. Єдина різниця лише в тому, що здобувач освіти бачить викладача на екрані монітора, і в процесі іспиту вони ведуть бесіду в режимі відео конференції. Такий класичний спосіб контролю підсумкових знань, як іспит, не може бути замінений тестуванням, оскільки далеко не завжди об'єктивно, тестування визначає рівень знань курсанта, занадто багато суб'єктивних факторів на нього впливає.

Спілкування, коли люди не перебувають у прямому контакті один з одним, називається в психології непрямую формою спілкування. Її особливістю є те, що психологічно людина в більшій мірі схильна до впливу стресових факторів при безпосередньому спілкуванні, а у формі відео конференції рівень тривожності значно знижується.

Не можна сказати, що дистанційне навчання не має недоліків, звичайно має. Наприклад, ряд письмових завдань і тестів може бути виконане не здобувачем освіти, а іншою особою, часто з застосуванням інтернет - технологій. Також не можна не відзначити той факт, що сама система дистанційного навчання побудована на базі використання мережі Інтернет як середовища зв'язку між навчальним закладом і курсантом, технічно ще не бездоганна.

Створення системи навчання аналогічній системі Moodle вимагає створення інтернет сайту на основі PHP і PERL, а також мати хороший антивірусний захист та постійний надійний канал зв'язку. Оскільки все навчання відбувається в мережі Інтернет, то збій з підключенням сайту до мережі викличуть неможливість навчання всіх здобувачів даного навчального закладу. Щоб цього не трапилось, при проектуванні,

проводиться підключення до сервера як мінімум двох незалежних провайдерів Інтернету, які забезпечують стійкість даного серверу.

Незважаючи на всі плюси дистанційної освіти, для отримання якісного освітнього процесу, необхідна присутність здобувача освіти на лекціях, живе спілкування з викладачами.

Підбиваючи підсумки, можна виділити наступні технології дистанційної освіти:

1. Відеоконференція у вигляді лекції. Застосовується при навчанні курсантів за допомогою відеокамери і мікрофону, викладач транслює навчальний матеріал на велику аудиторію. Надалі здобувачі освіти, прослухавши даний теоретичний матеріал будуть виконувати ряд самостійних завдань і тестів.
2. Використання для навчання системи Moodle. Дана технологія дозволяє створювати для кожного курсу і кожної групи здобувачів вищої освіти, що навчаються дистанційно, індивідуальні завдання, а індивідуальний пароль і логін здобувача освіти, з обов'язковою реєстрацією підключення до середовища з його особистого комп'ютера за IP - адресою дозволяють отримувати дидактичні матеріали, навчальні завдання, проходити тести призначені саме для даного курсанта.
3. Використання тестів. Тести дозволяють в певній мірі з'ясувати рівень засвоєння матеріалу курсантам, і на підставі отриманих даних скоригувати процес навчання.
4. Онлайн-іспит. Він відбувається в режимі відео конференції, курсант бачить викладача, а викладач слухає відповідь і може задавати необхідні запитання.

Всі дані технології базуються на використанні Інтернет ресурсу, саме без нього дистанційна освіта була б неможлива.

Віддалене навчання грає все більшу роль у модернізації освіти, відкриває курсантам доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищує ефективність самостійної роботи, дає зовсім нові можливості для творчості, знаходження і закріплення різних професійних навичок, а викладачам дозволяє реалізовувати принципово нові форми і методи навчання із застосуванням концептуального і математичного моделювання явищ і процесів. Система дистанційної освіти може і повинна зайняти своє місце в системі освіти, оскільки при грамотній її організації вона може забезпечити якісну освіту, що відповідає вимогам сучасного суспільства сьогодні.

Література

1. Корбут О.Г. Дистанційне навчання: моделі, технології, перспективи [Текст] – Матеріали науково-практичної конференції «Новітні освітні технології»: КПІ, 2018. – 350 с.
2. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія. Київ: Атіка, 2008. 684 с.
3. Толочко В.М. Проблемні аспекти дистанційної форми освіти та можливості її використання в Україні: URL: http://www.provisor.com.ua/archive/2009/N11/padfo_119.php.
4. Шахіна І. Ю., Лазнюк Д. С. Інтенсифікація освітнього процесу з використанням on-line засобів // Фізико-математична освіта : науковий журнал. 2017. Випуск 4(14). С. 318-323.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-СЕРВІСІВ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ СУПРОВОДУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ПРОЄКТНІЙ ТЕХНОЛОГІЇ

Марія-Вікторія Полець

Національний університет «Львівська політехніка»

mariia-viktoriia.y.polets@lpnu.ua

Науковий керівник – к.пед.н., доц. М. Носкова
Національний університет «Львівська політехніка»

У зв'язку з поширенням дистанційного навчання та зростанням використання проектних методів в освіті, використання інтернет-сервісів може бути дуже корисним і ефективним підходом. Організація супроводу дистанційного навчання за допомогою інтернет-сервісів дозволяє забезпечити студентам доступ до різноманітних навчальних матеріалів, комунікацію з викладачем та співстудентами, а також оцінювання та моніторинг успішності. Це створює зручні умови для взаємодії та співпраці, підтримує активну участь студентів у процесі навчання і сприяє розвитку їх проектних навичок.

Перевагами використання інтернет-сервісів для організації супроводу дистанційного навчання при проектній технології є: доступність; гнучкість; сприяння активному навчанню та співпраці; можливості моніторингу; оцінювання.

Прикладами інтернет-сервісів, які можуть бути використані супроводу дистанційного навчання при проектній технології є: навчальні онлайн-платформи; віртуальні навчальні середовища; соціальні мережі; месенджери; сервіси проведення вебінарів та відеоконференцій; мобільні додатки (Табл. 1).

Навчальні онлайн-платформи – це веб-сервіси, які надають доступ до навчальних матеріалів, завдань, тестів та інших ресурсів. Вони

дозволяють студентам навчатись у власному темпі та отримувати зворотний зв'язок від викладачів.

Віртуальні навчальні середовища – це онлайн-середовища, які імітують традиційний клас у віртуальній формі. Вони надають можливості для взаємодії між викладачем та студентами, спільної роботи над проєктами та обговоренням матеріалів.

Соціальні мережі можуть бути використані як засіб комунікації та співпраці між викладачами та студентами. Соціальні мережі дозволяють обмінюватися ідеями, матеріалами та спільно працювати над проєктами.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика інтернет-сервісів для організації супроводу дистанційного навчання у проєктній технології

Інтернет-сервіс	Порівняльні характеристики	Приклади сервісів
Навчальні онлайн-платформи	<ul style="list-style-type: none"> • Забезпечують можливість завантаження матеріалів для навчання. • Дозволяють створювати завдання та тести. • Мають систему контролю доступу та оцінювання студентів. 	Moodle, Coursera, Udemy, Khan Academy, Blackboard, Google Classroom
Віртуальні навчальні середовища	<ul style="list-style-type: none"> • Забезпечують інтерактивну взаємодію між викладачами та студентами. • Можуть містити інструменти для спільної роботи над проєктами. • Мають можливість збереження записів лекцій. 	Canvas, Schoology, Microsoft Teams
Соціальні мережі	<ul style="list-style-type: none"> • Сприяють спілкуванню та обміну інформацією між учасниками. • Дозволяють створювати групи для обговорення тем та спільних проєктів. • Мають можливість створення анкет та опитувань. 	Facebook, LinkedIn, Twitter, Edmodo, Google+ Communities
Месенджери	<ul style="list-style-type: none"> • Пряма комунікація між користувачами за допомогою повідомлень. • Зв'язок в одиночному та груповому режимі. • Обмін файлами, фотографіями, відео та 	Telegram, Viber, WhatsApp

	аудіо.	
Сервіси вебінарів та відеоконференцій	<ul style="list-style-type: none"> • Забезпечують відеозв'язок в режимі реального часу. • Дозволяють проведення вебінарів, лекцій та зустрічей. • Мають можливість екранного демонстрування та обміну файлами. 	Zoom, Google Meet, Microsoft Teams, WebEx
Мобільні додатки	<ul style="list-style-type: none"> • Надають доступ до навчального контенту через мобільні пристрої. • Можуть містити інтерактивні вправи та тести. • Мають можливість персоналізації навчання та стеження за прогресом. 	Khan Academy, Duolingo, Quizlet

Месенджери можуть бути використані для прямої комунікації між учасниками навчального процесу, організації групової співпраці та відстеження прогресу виконання проєктних завдань. Вони забезпечують зручний і швидкий спосіб взаємодії, сприяють командній роботі та особистій зв'язку між учасниками.

Сервіси проведення вебінарів та відеоконференцій дозволяють організувати онлайн-зустрічі, вебінари, лекції та дискусії. Вони забезпечують взаємодію у реальному часі, а також можливість запису і наступного перегляду. Мобільні додатки можуть включати різноманітні навчальні додатки, які дають змогу студентам навчатись за допомогою смартфонів та планшетів. Вони можуть містити інтерактивні вправи, тести, навчальні матеріали та інше.

Використання цих інтернет-сервісів сприяє ефективній організації та супроводу дистанційного навчання, забезпечуючи доступ до ресурсів, комунікацію та можливості співпраці між учасниками навчального процесу, що дуже важливо при застосуванні проєктної технології.

Кожен з цих інтернет-сервісів має свої особливості і переваги для організації супроводу дистанційного навчання при проєктній

технології. Вибір конкретних сервісів залежить від потреб та цілей, які ставляться перед процесом дистанційного навчання, а також технічних можливостей і доступності для учасників навчального процесу.

Література

1. Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проєктна діяльність: Науково-методичний збірник/ за загальною ред. С. М. Шкарлета. Київ-Чернівці «Букрек». 2022. 140 с.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Ганна Попеску

Національний університет «Львівська політехніка»

popeskuanna16@gmail.com

Науковий керівник – к.пед.н., доц. М. Носкова
Національний університет «Львівська політехніка»

Дистанційне навчання замінило традиційну, очну, форму навчання в Україні з 2020 року через початок пандемії COVID-19, адже здоров'я та дотримання дистанції між людьми на той період часу були надважливими. Така різка зміна форми навчання не була одразу ж забезпечена якісно. Адже безліч вчителів та викладачів не мали досвіду та технічних засобів, а учні – в більшості просто переглядали завдання; не було обрано єдиної платформи, де усі вчителі б об'єднувались та надсилали матеріали навчання або ж проводили заняття; не було жодних правил щодо того, як себе має поводити вчитель, яку кількість онлайн-уроків проводити, на якій саме платформі, яким чином перевіряти роботи та чи ставити учням, яких не було на онлайн-зустрічі тощо. Усі ці питання Міністерство освіти та науки України

мало б продумати не те що наперед, але хоча б за наявності тих чи інших проблем, вирішувати їх, давати вказівки, а не лишати на розсуд вчителя. Проблеми ж вирішували самі вчителі, створюючи кожен свою власну систему оцінювання і ведення уроків, створюючи тим самим хаос. Учень мав, наприклад, безліч домашнього завдання з математики і лише один чи два онлайн-уроки за весь час – такий підхід вплине на рівень знань однозначно негативно.

Однак, впродовж першого семестру навчання за дистанційною формою з'явилися рекомендації від МОН України, вчителі стали працювати систематизовано та обирати платформи, старались проводити достатню кількість онлайн-уроків, учні ж більш відповідально ставилися до своїх обов'язків з відвідування уроків та виконання домашнього завдання. Дистанційна форма навчання могла існувати до тих пір, доки в учасників є стабільне підключення до мережі Інтернет, використання комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, безпечне та захищене робоче місце. З початком повномасштабної війни навчальний процес знову змінився, адже постійна тривожність, масовані прильоти ракет – це не те, до чого так швидко та легко звикаєш. Відключення електромережі по усій Україні спонукало до зміни режиму проведення уроків, а через те, що в кожній зі шкіл має бути близько бомбосховище та достатня кількість місць для кожного учня – діти навчалися декілька днів дистанційно, а декілька – очно.

Учні були переляканими, вчителі – також, але уже всі були підготовлені до дистанційної форми навчання. Пандемія коронавірусу «м'яко» підготувала усіх учасників для дистанційної форми навчання, але виникає логічне питання – чи насправді усі школи були готові та забезпечені усім необхідним за час пандемії? Чи насправді більшість

вчителів згідно програми «ноутбук кожному вчителю» отримали його? А як щодо учнів, таких же активних учасників навчального процесу?..

Пошук статистики показав свої результати: менше 7% опитаних не мають доступу до мережі Інтернет, всього 9 респондентів вказали, що не мають доступу до жодного виду техніки, 46% опитаних мають домашній комп'ютер у персональному доступі, 54% - розділяють використання гаджетів разом з родиною, 73% опитаних мають персональний смартфон, 27% - розділяють доступ до смартфона з родиною. Статистику було взято з досліджень Центру інноваційної освіти «Про.Світ» з березня по квітень 2020 року, кількість респондентів – 4053.

Такі дані є надзвичайно спрощеними, та не до кінця дослідженими, адже відсоток тих вчителів, які не мають гаджета зовсім набагато вищий – як і тих, хто не має ноутбука або комп'ютера. Українські вчителі не були готовими до дистанційного навчання, продовж довгого періоду жодних курсів або навчання як правильно проводити дистанційне навчання Міністерство Освіти не надавало, будь-яке технічне забезпечення залишалось за самим учасником – а конкретніше, якщо ти хочеш залишитись на посаді вчителя (наприклад, математики), то ти змушений сам шукати вихід з ситуації – купувати усі навчальні матеріали, ноутбук, шукати і проходити платні курси. Такі зміни спонукало багатьох вчителів звільнитись, адже самозабезпечення технічними засобами та матеріалами за свою низьку зарплату виглядало геть безглуздо.

Та паралельно з цією ситуацією, рівень знань та можливостей вчителів зростав, вони повільно але впевнено переходили з новачка в проведенні онлайн-уроків до середнього та високого рівня користувача. Учителі навчилися створювати курси, записувати

відеозаписи та поширювати їх між собою, створювати онлайн-тести з автоматичною перевіркою, заповнювати онлайн-журнали, створювати цікаві та інтерактивні уроки, а найголовніше – навчатись новому. Такі навички як гнучкість, критичне мислення, креативність, вирішення комплексних завдань допомогли вчителям швидше адаптуватись до нових реалій – з початком повномасштабної війни уже після першого тижня весь навчальний процес запустився з новою силою, а Міністерство освіти і науки України уже не було таким ж розгубленим, як на початку 2020 року.

Безліч шкіл перейшло на очно-дистанційну форму навчання, адже у моменти, коли немає електромережі, усі учасники можуть навчатись очно; зміна в календарно-тематичному плануванні забезпечили досягнення навчальних цілей, ущільнення матеріалу та розставлення пріоритетів допомогли максимально наблизитись до навчання, яке було ще до пандемії; вчителі та учні вже мали достатній рівень знань та навичок для вільного використання технічних засобів. Таким чином, освітянська спільнота уже була готовою до повного переходу на дистанційну форму навчання, могла легко переорієнтуватись на очно-дистанційну та очну форму навчання, без проблем переходила з однієї платформи на іншу, виконувала не тільки свою основну функцію – навчати, виховувати, розвивати, а й заспокоювати та втішати – великий відсоток учнів відчували себе дуже тривожно та не захищено в перші місяці повномасштабного вторгнення, навчання в школі ж було тим місточком до чогось звичного, знайомого, того, що може заспокоїти.

Література

1. Дистанційна освіта: чому важлива системна робота замість чатів у месенджерах. Державна служба якості освіти. URL: <https://nus.org.ua/articles/dystantsijna-osvita-chomu-vazhlyva-systemna-robotazamist-chativ-u-mesendzherah/>
2. Дослідження стану реалізації дистанційного навчання в Україні (березень-квітень 2020 р.). Про.Світ - Центр Інноваційної освіти. URL:https://nus.org.ua/wpcontent/uploads/2020/05/Research2020_ProSvit_MF1.pdf
3. Заклади освіти на ТОТ, кількість учнів і вчителів за кордоном, актуальна статистика за формами навчання - звіт МОН. Нова українська школа. URL: <https://nus.org.ua/news/zaklady-osvity-na-tot-kilkist-uchniv-i-vchyteliv-za-kordonom-aktualna-statystyka-za-formamy-navchannya-zvit-mon/>
4. Змішане навчання: як організувати якісний освітній процес в умовах війни/ Державна служба якості освіти. URL: <https://nus.org.ua/articles/zmishane-navchannya-yak-organizuvaty-yakisnyj-osvitnij-protses-v-umovah-vijny/>
5. Якісне дистанційне навчання в умовах війни: поради директору школи. Державна служба якості освіти. URL: <https://sqe.gov.ua/yakisne-istancyjne-navchannya-v-umovakh/>

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Ірина Рагуліна

Відокремлений структурний підрозділ «Вовчанський фаховий
коледж Державного біотехнологічного університету»

irinarahulina@ukr.net

В умовах ринкової економіки та прискореного інноваційного розвитку підприємств висуваються високі вимоги до якості підготовки фахівців передвищої та вищої освіти, раціональному поєднанню теоретичних знань з умінням грамотно вирішувати виробничі завдання, виконувати науково-дослідні роботи та швидко адаптуватися до умов практичної діяльності для підприємства.

Формування професійних здібностей та навичок у студентів є метою практичної підготовки майбутніх спеціалістів. Цей процес повинен забезпечуватися не тільки за рахунок отримання глибоких теоретичних знань, а й підкріплюватися різними формами та методами такої навчальної роботи, як практичні та лабораторні заняття, курсове та дипломне проектування, наскрізна виробнича практика.

Вимоги до вирішення цих завдань відображаються в освітніх стандартах та навчальних планах спеціальностей. Для забезпечення високої якості фахівців, що випускаються в процесі навчання необхідно сформулювати соціально-професійну компетентність, що дозволяє поєднувати академічні, професійні навички для вироблення та прийняття рішень щодо оцінки виробничо-господарської діяльності підприємства, планування та організації виробництва; вміння працювати з первинними документами, обґрунтувати нестандартні управлінські рішення в умовах мінливої кон'юнктури ринку.

Поєднання теоретичної і практичної підготовки, інтеграція навчання з науково-дослідною та експериментальною роботою сприятимуть практичній спрямованості навчання, активному пошуку та впровадженню нетрадиційних форм і методів навчання студентів, формуванню цілісної особистості майбутніх фахівців, доводять Т.В. Шевчук та О.П. Сідельник [1].

Практика – невід’ємна частина навчального процесу, що забезпечує поєднання теоретичної підготовки з практичною діяльністю. Практика (з грецької – справа, діяльність, учинок) – поняття, що розкриває своєрідний вид активності людського світовідношення, філософське витлумачення якого тяжіє або до універсалізму (коли практика поєднує вчинково-моральні, пізнавальні та етичні характеристики), або до локалізації чуттєво [2].

Практика – одна з провідних складових фахової підготовки будь-якого спеціаліста. Вона дає змогу майбутньому фахівцю фактично спробувати свої сили в обраній професії, навчитися використовувати у своїй професійній практиці знання, отримані в теоретичному курсі, упевнені О. Макогін та Т. Якимович [3].

К.В. Михасюк вказує, що практика студентів – це сумісна ланка теоретичного навчання та майбутньої фахової діяльності, до якої студенти готуються завдяки низці практичних, лабораторних занять, семінарських, що дають змогу їм отримати навички фахової діяльності. Суть виробничого навчання полягає в поетапному об’єднанні різних видів практики, необхідних для повноцінного формування фахової компетентності майбутніх фахівців, в один цикл [4, с. 78].

Отримані в процесі навчання знання та навички мають допомогти майбутньому фахівцю на виробництві: планувати господарську діяльність підприємств різних форм власності; приймати

методи економічного обґрунтування інвестиційних (інноваційних) проектів; розробляти стратегію розвитку підприємства; аналізувати та оцінювати результати його господарської діяльності.

Метою виробничої практики є навчання студентів практичним навичкам та підготовка їх до самостійної професійної діяльності з обраної спеціальності.

Основними завданнями виробничої практики є: закріплення та розширення отримані в коледжах та університетах теоретичних знань; набуття студентами виробничих навичок з обґрунтування стратегічних, перспективних та поточних планів розвитку підприємства, бізнес-планів інвестиційних проектів, аналізу виробничо-господарської діяльності підприємства, менеджменту та здійснення інших видів практичної діяльності, передбачених програмою виробничої практики; вивчення документації, директивних, методичних та інструктивних матеріалів; здобуття досвіду суспільно-політичної, організаторської та виховної роботи у трудових колективах. Реалізація цих завдань повинна знайти відображення у програмах наскрізної виробничої практики та контролю їх виконання. Більш високий рівень виробничої практики може бути забезпечений за рахунок підбору висококваліфікованих спеціалістів та досвідчених спеціалістів з профілю підготовки студентів від підприємств.

Але сьогодні підприємства стали самостійно приймати рішення під час виробництва та реалізації продукції відповідно до своїх інтересів для отримання прибутку та підвищення конкурентоспроможності виробництва. Між підприємствами з'явилося суперництво та економічна боротьба за найвигідніші умови виробництва та збуту товарів. У зв'язку з цим змінилося ставлення

підприємств до інформації, що надається студентам, які приходять на виробничу та переддипломну практику: виробнича та переддипломна практики стали для підприємств соціальним навантаженням; підприємства не розглядають студентів, які проходять практику, як джерело цінності для підприємства; суб'єкти реального сектору економіки, які функціонують у ринкових умовах, готові надавати роботу та робочі місця відповідно до потреб підприємства, а не інтересів студентів та закладів освіти; у ринкових умовах господарювання неможливе занурення студентів у особливості господарської діяльності підприємств, що є конфіденційною комерційною інформацією.

Створення позитивного середовища щодо практичної підготовки студентів дозволить зацікавити підприємства реального сектору економіки у проведенні спільних досліджень та розробок, оскільки керівниками проектів будуть висококваліфіковані спеціалісти з професорсько-викладацького складу, які залучать студентські групи до виконання виробничих завдань за обраною спеціальністю та згодом корегують виконувану роботу. Участь студентів у проектах сприятиме розвитку їх професійних компетенцій.

Література

1. Шевчук Т.В., Сідельник О.П. Практична підготовка студентів вищих навчальних закладів як невід'ємна детермінанта формування їхніх професійних компетенцій. *Науковий вісник НЛТУ України. Серія економічна*. 2017. Вип. 27(2). С. 189–193.
2. Філософський енциклопедичний словник. *Київ: «Абрис»*. 2002. С. 512.

3. Макогін О., Якимович Т. Виробнича практика як системна взаємодія між компонентами професійної підготовки. *Сучасні тенденції розвитку освіти й науки : проблеми та перспективи: зб. наук. праць / [упорядник Ю.І. Колісник-Гуменюк]. Київ–Львів–Бережани–Гомель. 2019. Вип. 5. С. 60–63.*

4. Михасюк К.В. Особливості моніторингу якості практичної підготовки в коледжі студентів економічних спеціальностей. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ. 2015. Вип. 1. С. 124–130.*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Анна Саламаха

Відокремлений структурний підрозділ Кам'янець-Подільський
фаховий коледж Закладу вищої освіти «Подільський державний
університет»

salamaha93v@gmail.com

Науковий керівник – викл. юрид. дисциплін,
магістр права Леся Русняк,

Право є соціальним регулятором суспільного життя, який формується і функціонує завдяки свідомості і волі людей. Тому рівень розвитку будь-якої правової системи багато в чому зумовлюється правосвідомістю людей, які її професійно створюють.

Головним базовим джерелом професійної правової свідомості в сучасному цивілізованому суспільстві є вища юридична освіта. Фахова юридична освіта, з одного боку, є частиною правової культури суспільства, що виконує особливі функції. Вона вміщує в собі правову культуру суспільства і передає її від одного покоління професійних юристів до іншого. У цьому аспекті юридична освіта виступає як форма відтворення професійної правової культури і підпорядковується закономірностям розвитку та функціонування правової системи суспільства.

Система юридичної освіти вміщує в собі усі елементи, притаманні системі освіти в цілому. Юридична освіта (освіта відповідного рівня за спеціальностями «Право» та «Міжнародне право») здобувається на рівні фахової передвищої та вищої освіти, за освітньо-професійними, освітніми та освітньо-науковими рівнями освіти. Мережа закладів як фахової передвищої, так і вищої освіти

вміщує понад 300 таких закладів. За спеціальністю 081 «Право» затверджено і бакалаврський і магістерські стандарти освіти, а здобуття освіти за цією спеціальністю очевидно має особливості, що обумовлені доступом до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання. Вступ на здобуття освіти за спеціальністю 081 «Право» має суттєві відмінності, зокрема через наявність Єдиного фахового вступного випробування, встановлених необхідних мінімальних значень конкурсного балу тощо. Також держава передбачила необхідність складання Єдиного державного кваліфікаційного іспиту по завершенні здобуття освіти на другому (магістерському) рівні за цією спеціальністю.

Попри те спроби суттєвих змін в юридичній освіті зазнають значного краху. Однією з таких проблем є війна російської федерації проти України. Через масштабне вторгнення на територію України, юридична освіта в тому числі і інші види фахових освіт зазнали потужних змін. Значна частина і науково-педагогічних працівників і здобувачів освіти вимушені були змінити місце свого проживання, що ускладнило доступ до освітнього процесу в силу відсутності технічних чи безпекових можливостей.

Другою проблемою є невдосконалене законодавство. Незважаючи попри те, що упродовж 28 років незалежності у державі триває поступове реформування юридичних інститутів, спрямованих на гарантування, утвердження і захист прав людини, зокрема, шляхом оновлення законодавства та приведення його у відповідність до європейських стандартів все ж таки залишаються успадкуванням радянської системи юридичної освіти, відповідно до якої юрист сприймається, як особа, покликана служити державі, а не гарантувати, утверджувати і захищати права людини або забезпечувати ефективно

публічне обвинувачення. Таким чином, формуючи законодавчу сферу для діяльності юридичних інститутів відповідно до європейських стандартів, держава не отримує фахівців, спроможних впроваджувати нові закони заради утвердження та захисту прав людини.

Водночас необхідно констатувати, що вища юридична освіта чи не єдина яка не тільки зазначається у Конституції України, але і має закріплення в цілій низці законів, як необхідна для доступу до посад в сфері судівництва, адвокатури, прокуратури, нотаріаті, антикорупційних органах, національній поліції та інших правоохоронних органах. Це визначає суттєву відмінність від інших сфер. Крім того, сьогодні чотири окремих закони дають визначення вищої юридичної освіти, зокрема закони «Про судоустрій та статус суддів», «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», «Про прокуратуру» та «Про Національне антикорупційне бюро». Масштаб і визначальна сутність правничої професії для держави може розглядатись, як достатня підстава для розробки окремого закону про юридичну освіту.

Отже для впровадження необхідних змін в процесі трансформації системи юридичної освіти є необхідним розробка і якісних нормативно-правових актів.

Попри те система вищої юридичної освіти також зазнала змін, які є подальшою перспективою для вдосконалення юридичної освіти. В рамках боротьби з корупційними проявами при вступі на магістратуру з права у 2016 році було запроваджено Єдине фахове вступне випробування, яке вміщувало тести з логіки, іноземної мови та права. Спочатку експеримент був проведений у 9 закладах вищої освіти, а з 2017 року у всіх правничих школах, як повноцінний незалежний інструмент, який забезпечував прозорий вступ на магістратуру з права.

Згодом до цього процесу також додали і вступників на магістратуру з міжнародного права. У 2019 році було запроваджено для вступників на бакалаврські програми мінімальний конкурсний бал (130 балів), а з 2020 року його збільшено до 140. Також держава відмовилась від фінансування підготовки юристів на заочній формі, молодших спеціалістів та молодших бакалаврів, а також на рівні фахової передвищої освіти. Почалась робота над створення концепту Єдиного державного кваліфікаційного іспиту для магістрів з права.

Література

4. Проєкт концепції розвитку юридичної освіти URL: <https://law.chnu.edu.ua/proekt-kontseptsii-rozvytku-yuosvity/> (дата звернення: 19.05.2023).

5. Рогач О. Я. Проблеми та перспективи розвитку вищої юридичної освіти в Україні. Міжнародний науковий вісник: збірник наукових статей за матеріалами XXVII Міжнародної науково-практичної конференції (Ужгород-Будапешт, 26-29 листопада 2013 року). Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2014. Вип. 8 (27). С. 26-30.

6. І. І. Шемелинець. Трансформація системи юридичної освіти в умовах війни та в післявоєнний період. *Juris Europensis Scientia*. Одеса, Випуск 2, 2022. С. 8-13.

7. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2016, № 31, ст.545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

8. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. *Відомості Верховної Ради*. 2013, № 27, ст.282. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>

9. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. Відомості Верховної Ради. 2015, № 2-3, ст.12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>

10. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014, № 47, ст.2051. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>

11. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996, № 30, ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ПРИ ДИСТАНЦІЙНІЙ ФОРМІ НАВЧАННЯ

Яніна Сороката

Національний університет «Львівська політехніка

rosoca631@gmail.com

Науковий керівник – к.пед.н., доцент М. Носкова
Національний університет «Львівська політехніка

Актуальність дослідження. Останнім часом дистанційна форма навчання стала дедалі популярнішою. Це пов'язано з розвитком технологій та зростанням кількості Інтернет-користувачів. Однак перехід до дистанційного навчання став викликом для багатьох вчителів, особливо тих, які працюють з молодшими школярами. Організація роботи вчителя початкових класів при дистанційному навчанні є важливою темою для дослідження, оскільки це допоможе вчителям ефективніше працювати зі своїми учнями та забезпечити найкращі умови для навчання. Дистанційна форма навчання викликає безліч викликів, особливо для вчителів початкових класів. Вчителям необхідно вирішувати проблеми, пов'язані з технічними засобами,

організацією навчального процесу, взаємодією з батьками та учнями. Тому дослідження організації роботи вчителя початкових класів при дистанційному навчанні є важливим [3].

Багато авторів досліджували проблеми, пов'язані з організацією роботи вчителя початкових класів при дистанційному навчанні. Одним з таких авторів є Л. І. Турченко. Вона досліджувала проблеми, пов'язані з використанням Інтернет-технологій у навчальному процесі. Іншим дослідником, який займався дослідженням організації роботи вчителя початкових класів при дистанційному навчанні, є О. В. Корнєєва. У своїй статті вона розглядає проблему організації навчального процесу при дистанційному навчанні [1].

Виклад основного матеріалу. Організація роботи вчителя початкових класів при дистанційному навчанні є складною та вимагає від вчителів багато зусиль. Однак, якщо вчителі дотримуватимуться певних правил та рекомендацій, то вони зможуть забезпечити якісне та ефективне навчання своїх учнів.

Організація роботи вчителя початкових класів при дистанційному навчанні повинна включати наступні етапи [4]:

Технічне забезпечення. Перш за все, вчителі початкових класів повинні мати необхідне технічне забезпечення, яке дозволить їм ефективно працювати на дистанційній платформі. Це може включати в себе наявність комп'ютера або ноутбука зі стабільним Інтернет-з'єднанням, мікрофона, камери, навушників і т.д. Крім того, необхідною умовою є наявність спеціального програмного забезпечення для дистанційного навчання, яке дозволить вчителю взаємодіяти з учнями в режимі реального часу, створювати і редагувати матеріали, оцінювати домашні завдання і т.д.

Організація робочого простору. Для ефективної роботи вчителі початкових класів повинні мати зручне та комфортне робоче місце, де вони зможуть працювати весь день. Це може бути окрема кімната або простір у квартирі, який дозволяє учителю відчувати себе затишно і комфортно. Також необхідно забезпечити наявність необхідних матеріалів і пристроїв, таких як друкувальний пристрій, сканер, фотоапарат, веб-камера і т. д.

Підготовка до уроку. Вчителю необхідно планувати свої уроки та використовувати різні методи та технології, щоб забезпечити ефективність навчання.

Організація уроку. Вчителю необхідно створювати дистанційне навчальне середовище, використовуючи різні інтерактивні засоби, такі як відео, презентації, веб-камери тощо.

Взаємодія з учнями. Вчителю необхідно створювати зручні умови для учнів, зокрема, використовуючи інтерактивні завдання, запитання та відповіді, групові роботи, онлайн-дискусії та інше. Важливо також забезпечити можливість індивідуального спілкування з учнями, щоб вони могли отримувати підтримку та допомогу в розв'язанні завдань та у вирішенні проблем.

Оцінювання та контроль. Вчителю необхідно стежити за рівнем засвоєння матеріалу учнями, а також забезпечити оцінювання та контроль знань. Для цього можна використовувати тести, онлайн-опитування, контрольні роботи та інші інструменти.

Робота з батьками. Вчителю необхідно забезпечити взаємодію з батьками учнів, щоб вони могли бути в курсі навчального процесу та допомагати дитині у виконанні завдань. Вчителі повинні регулярно зв'язуватися з батьками учнів, надавати звіти про навчальні досягнення та відповідати на запитання. Важливо також враховувати індивідуальні

потреби кожної родини, наприклад, надавати додаткову підтримку тим учням, які мають обмеження в доступі до Інтернету чи комп'ютерів.

Психологічна підтримка. Дистанційна форма навчання може бути важкою для деяких учнів, які можуть відчувати відчуження та втрату мотивації. Вчителі початкових класів повинні забезпечити психологічну підтримку учнів та надавати допомогу з вирішенням проблем, які вони можуть зустрічати під час дистанційного навчання.

Висновки. Отже, організація роботи вчителя початкових класів при дистанційному навчанні є важливою та складною задачею, яка вимагає від вчителів багато зусиль та знань. Важливо забезпечувати підтримку учнів, організовувати роботу в групах та індивідуальну роботу, використовувати різноманітні засоби та методи навчання та забезпечувати психологічну підтримку.

Однак, якщо вчителі дотримуватимуться певних правил та рекомендацій, то вони зможуть забезпечити якісне та ефективне навчання своїх учнів [2].

Серед основних рекомендацій можна виділити: планування та організація навчального процесу; використання різних методів та технологій; створення дистанційного навчального середовища; взаємодія з учнями; оцінювання та контроль; взаємодія з батьками учнів.

Література:

1. Корнієнко, Т.В. (2020). Організація дистанційного навчання у початковій школі: методичні рекомендації для вчителів. Київ: Видавництво "Основа".

2. Міністерство освіти і науки України. (2020). Поради для вчителів по організації дистанційного навчання в умовах карантину. [Електронний ресурс] –
3. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/poradi-dlya-vчителiv-po-organizaciyi-distancijnogo-navchannya-v-umovah-karantinu>.
4. Шевчук, Н.Ю. (2020). Методика дистанційного навчання у початковій школі. Київ: Видавництво "Ранок".
5. Колесник, В.М. (2020). Організація дистанційного навчання у початковій школі. Методичні рекомендації для вчителів. Київ: Видавництво "Педагогічна думка".

ВІДКРИТА ОСВІТА, ВІДКРИТА НАУКА ЯК ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ

Тетяна Франчук

Кам'янець-Подільський національний університет

імені Івана Огієнка

franchuk@kpnu.edu.ua

Концепт суспільства знань центрується на ідеї формування цілісного відкритого, саморозвивального простору продукування знань, забезпечення вільного доступу до них, пошуку шляхів використання задля продуктивного соціально-економічного розвитку. Солідаризуємося з позицією Гомілко О., відповідно до якої особливого значення у цьому процесі набувають наука та освіта: «...суспільство знань – це не стільки посилення ролі знань та збільшення їх кількості, скільки їх трансформація та переформатування . Якщо трансформація стосується змісту знань, то переформатування – їхнього інституційного

закріплення. Очевидно, що наука та освіта мають також змінитися» [1, с.27]. Закономірно, що концепція «суспільства відкритих знань» тісно корелює з концепцією «відкритої освіти», «відкритої науки».

Отже, тенденція до розвитку «відкритої освіти» всіх рівнів є об'єктивно детермінованою, оскільки вона безпосередньо пов'язана з реалізацією інноваційної (особистісно зорієнтованої, компетентнісної) освіти, в основі якої – формування індивідуальної освітньої траєкторії як оптимального для кожного учасника освітньої діяльності шляху розвитку необхідних для успішної діяльності компетентностей відповідно до визначених освітніх стандартів. Саме можливості відкритої освіти *сприяють*: а) розвитку суб'єктної позиції учня, студента, фахівця (в системі післядипломної освіти), який усвідомлено та цілеспрямовано формує свої компетентності, використовуючи різноманітні можливості розвитку; б) забезпеченню гнучкості організації навчального процесу, що включає суб'єкт-суб'єктні взаємовідносини, можливість отримання оперативної інформації про хід та результативність навчального процесу з метою його оперативного корегування; в) поглибленню демократизації взаємовідносин тих, хто навчає, та тих, хто навчається, які дають можливість останнім реалізувати функції співтворця освітнього процесу, самореалізації у його контексті; г) активному застосуванню інформаційно-комунікаційних, інтерактивних технологій навчання, які є безальтернативними у розвитку компетентнісної моделі освіти; д) забезпеченню всім рівного доступу до освіти (незалежно від місця перебування, соціальних, матеріальних умов, психофізичного розвитку, расових, гендерних та інших ознак) та ін.; ж) доступу до джерельної бази, можливості опрацьовувати інформацію у зручний для суб'єкта навчання час, використовуючи оптимальні для нього

методи роботи. Слід зазначити, що відкритість не була затребуваною в умовах знанневої, інформаційної освіти, що базується на вивченні визначеного об'єму професійно необхідних знань, засвоєнні загальноприйнятих алгоритмів, практичних умінь організації професійної діяльності.

Окрім того, саме відкритість є чинником формування освітньої системи як цілісного, само розвивального освітнього простору, що передбачає інтеграційні зв'язки та взаємодію як у його контексті, так і у взаємодії з іншими взаємозалежними системами, як от: іншими закладами допрофесійної, професійної та післядипломної освіти, стейкхолдерами, професійними установами, для яких здійснюється підготовка фахівців, іншими сферами діяльності, з якими взаємодіє освітня. Така система орієнтована на перманентний саморозвиток, нарощування якості освітніх послуг за рахунок своєї мобільності, командного управління на основі суб'єкт-суб'єктних взаємовідносин як у її контексті, так і поза нею. Це об'єктивується у здатності здійснювати об'єктивний моніторинг функціонування системи, аналізувати, прогнозувати її розвиток, як результат – забезпечувати відкритість до інноваційних тенденцій та актуальних запитів на ринку праці.

За тими самими принципами формується і відкрита наука, що розвивається як у рамках відповідної системи професійної освіти, так і у глобальному, локальних наукових просторах різних рівнів. Відкрита наука – це передовсім про синергію, як продукт системного формування природніх взаємозалежностей та конструктивних взаємовідносин між науковими галузями (створення цілісного наукового простору, а також – наукою та інноваційним розвитком в освітній, інших сферах соціально-економічної діяльності.

Відкритість – це не стільки про технологічні можливості доступу до інформації, скільки її *затребуваність* (закономірний наслідок якісної науки): а) *фундаментальної науки* прикладною; б) *прикладної* – практикою, що сприймається як безальтернативний супровід інноваційного розвитку (інші – шлях проб та помилок або копіювання, що є однаково деструктивним). Наприклад, прикладна наука у сфері освіти має трансформуватися на рівень практики (школа, ЗВО), супроводжуючи процес імплементації інновацій, поетапно формуючи у кожному навчальному закладі мобільний осередок, який буде постійно опікуватися інноваційними процесами, відслідковуючи їх ефективність (це має отримати формалізований формат взаємовідносин, оперативно реагуючи на потреби практики).

У такий спосіб створюються реальні умови для протидії науковому «спаму», активуються природні механізми боротьби з академічною недоброчесністю, і закономірно відбувається перегляд підходу до обраховування наукових досягнень науковця, науково-педагогічного працівника відповідної інституції за абсолютно деструктивними для науки показниками кількості публікацій.

Концепція має передбачати створення умов для системного та тотального формування таких взаємовідносин (всередині науки: локальних галузевих, міжгалузевих (на кшталт наукового центру), науки та реального сектору економіки, соціальної сфери (на кшталт інноваційного парку)).

Важливо, щоб усі ці напрями досліджувалися не автономно як самодостатні, а в системі, тобто у контексті домінуючих зв'язків та взаємозалежностей. Сучасний підхід до боротьби з академічною недоброчесністю – це в основному боротьба з наслідками, а не з

причинами (неякісні дослідження апіорі не є затребуваними реальною наукою, практикою).

Доцільно досліджувати проблему у контексті трьох взаємозалежних підсистем відкритої науки: а) якісна наукова діяльність з затребуваними теорією та практикою результатами; б) інноваційно зорієнтоване середовище, налаштоване на його перспективний розвиток на основі науково вивірених підходів та проєктів їх практичної імплементації; в) саморозвивальна система структуризації наукової інформації та забезпечення оперативного доступу до неї. Це призведе до формування спільної основи діяльності, а отже – іманентної потреби взаємодії та співпраці на основі відкритих джерел інформації різних сегментів науки, а головне – відкритості для практики, готовності до взаємодії з нею.

Отож, проблема формування суспільства відкритих знань, що базується на ідеях глобального, цілісного, відкритого, саморозвивального простору, є складною та поліфункціональною, і її дослідження має передбачати комплікативний інтегрований процес, включаючи його внутрішні складові та зовнішні чинники впливу. У цьому контексті концепти «відкрита освіта», «відкрита наука» можуть реалізувати функції системо твірних.

Література

1. Гомілко О. Суспільство знань як виклик раціональності. Філософія освіти. Philosophy of Education : науковий часопис. Інститут вищої освіти НАПН України, НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. № 1 (16). С. 26–38.

ВПЛИВ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ НА ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ УЧИТЕЛІВ ПРАВОЗНАВСТВА

Віталій Кеменяш

Національний університет «Львівська політехніка»

kemenyash98@gmail.com

Науковий керівник – д.пед.н., професор, Т. Горохівська
Національний університет «Львівська політехніка»

Змішане навчання (ЗН), яке поєднує елементи онлайн-навчання та очного навчання, призводить до революційних змін у процесі підготовки учителів правознавства. Цей підхід дозволяє використовувати переваги обох форматів для підвищення якості навчання та ефективності викладання. Зокрема, у межах ЗН студенти мають можливість вивчати теорію в онлайн-форматі, за власним графіком і в власному темпі, використовуючи багатий арсенал електронних ресурсів, відеолекцій, навчальних курсів та інтерактивних матеріалів. Водночас ЗН сприяє підвищенню самостійності студентів, розвитку навичок саморегуляції та самоорганізації, а також спонукає до активної участі в навчальному процесі. Ці навички є ключовими для успішної педагогічної діяльності в умовах сучасної освіти [2].

Однак, ЗН вимагає від майбутніх учителів правознавства не тільки володіння традиційними педагогічними методами, але й вміння використовувати новітні технології для організації освітнього процесу. Це означає, що вони повинні розуміти основи роботи з освітніми платформами, вміти створювати електронні навчальні матеріали, реалізовувати онлайн-інтеракції, використовувати технології для моніторингу успішності студентів та аналізу даних. Важливим є те, що ЗН стимулює учителів до постійного професійного розвитку, оскільки вони повинні бути в курсі нових технологій, методів та підходів до

навчання. Це створює умови для постійного вдосконалення педагогічної майстерності, активного пошуку та впровадження інноваційних рішень в навчальний процес [1].

Зважаючи на вищевказане, стає зрозумілим, що ЗН має великий потенціал для підготовки майбутніх учителів правознавства. Воно дозволяє не тільки покращити якість навчання, але й підготувати учителів, здатних ефективно працювати в умовах сучасної освіти, готових до неперервного професійного розвитку, здатних використовувати передові технології для вдосконалення навчального процесу. При цьому необхідно розуміти, що ефективне впровадження ЗН в підготовку майбутніх учителів правознавства вимагає комплексного підходу. З одного боку, потрібно розробляти та вдосконалювати навчальні програми, які відображають специфіку змішаного навчання, інтегрують онлайн-та очні елементи в оптимальній пропорції, враховують індивідуальні особливості студентів та використовують передові методи і технології навчання. З іншого боку, важливо забезпечити викладачів необхідними компетенціями для роботи в умовах ЗН. Вони повинні знати не тільки основи технології змішаного навчання, але й вміти адаптувати свої педагогічні стратегії до особливостей цього формату, враховувати психолого-педагогічні аспекти онлайн-навчання, забезпечувати ефективну взаємодію зі студентами в онлайн-просторі. Третім важливим компонентом є створення ефективної системи технічної підтримки змішаного навчання. Це включає у себе наявність якісних освітніх платформ, доступ до різноманітних електронних ресурсів, забезпечення надійного та безперебійного доступу до Інтернету, технічну підтримку користувачів [4]. І, нарешті, потрібно створити відповідне середовище, що сприяє впровадженню ЗН, включаючи

організаційну культуру, систему управління, механізми стимулювання та підтримки викладачів, ефективну систему оцінювання результатів навчання.

Усі ці аспекти враховуються при впровадженні ЗН у процес підготовки майбутніх учителів правознавства. Цей підхід відкриває нові можливості для покращення якості навчання, підвищення активності та самостійності студентів, формування їх цифрових та професійних компетенцій. ЗН дозволяє забезпечити більш гнучкий та індивідуалізований підхід до студентів, що сприяє їх активній участі у навчальному процесі та саморозвитку.

Зазначимо, що одна з головних переваг ЗН полягає в тому, що студенти мають можливість отримати доступ до навчальних матеріалів та ресурсів в будь-який час та в будь-якому місці. Це забезпечує гнучкість та самостійність у навчанні, оскільки студенти можуть вчитись на своєму власному темпі та відповідно до своїх індивідуальних потреб. ЗН також дозволяє створити більш інтерактивне та залучальне освітнє середовище, що сприяє активній участі студентів у процесі навчання. Окрім того, ЗН сприяє розвитку цифрових компетенцій у студентів, які є необхідними у сучасному світі. Використання цифрових технологій, онлайн-ресурсів та інтерактивних інструментів сприяє розширенню можливостей для навчання, стимулює творчий підхід та розвиває навички самостійної роботи, критичного мислення та проблемного мислення у студентів. Це дозволяє їм готуватись до викликів сучасного інформаційного суспільства та ефективно використовувати цифрові інструменти у своїй професійній діяльності.

ЗН також сприяє залученню різноманітних навчальних ресурсів та матеріалів. Студенти мають можливість використовувати не лише

підручники та лекційні записи, але й відеоуроки, електронні ресурси, веб-семінари та інші джерела інформації. Це розширює їх доступ до актуальної та різноманітної інформації, допомагає усвідомити тему з різних перспектив та розвиває навички пошуку, аналізу та критичного оцінювання інформації. Водночас ЗН призводить до розширення можливостей оцінювання та звітування про навчальні досягнення студентів (використання цифрових інструментів та платформ дозволяє викладачам створити різноманітні форми оцінювання, включаючи онлайн-тести, практичні завдання, проектні роботи та портфоліо).

ЗН також сприяє розвитку міжкультурної та міжнаціональної співпраці, оскільки студенти мають можливість спілкуватися та працювати разом зі своїми колегами з різних країн та культур. Це розширює їх світогляд, розвиває толерантність та розуміння різних культурних контекстів, а також сприяє розвитку міжкультурних комунікаційних навичок, що є важливими для майбутніх учителів правознавства в глобальному світі.

У підсумку, ЗН викликає розширення можливостей для розвитку якісної підготовки майбутніх учителів правознавства. Це дозволяє студентам розвивати цифрові компетенції, активно співпрацювати та комунікувати, отримувати доступ до різноманітних навчальних ресурсів, оцінювати свої досягнення та отримувати практичний досвід. ЗН відкриває нові можливості для підготовки якісних фахівців з правознавства, що відповідають сучасним вимогам та потребам освітнього середовища [3].

Освітняни, дослідники мають працювати разом, щоб створити ефективну систему підготовки майбутніх учителів правознавства, яка відповідає сучасним викликам і потребам суспільства. Цей процес вимагає від нас зміни нашого бачення ролі вчителя, навчального

процесу та освіти в цілому. Потрібно активно впроваджувати інноваційні підходи, розвивати активне інтерактивне навчання, використовувати цифрові технології та практичні методи, сприяти розвитку міжособистісних навичок та соціальної компетентності.

Література

1. Гринь І. В., Лисенко М. І. Організація самостійної роботи майбутніх учителів правознавства в умовах змішаного навчання. *Вісник Донецького національного університету. Серія: Педагогіка, психологія і соціальна робота*. 2021. 1 (33). С. 58–64.
2. Костенко О. П., Мироненко Т. О. Застосування активного навчання у підготовці майбутніх учителів правознавства до роботи в умовах змішаного навчання. *Науковий вісник Львівського національного університету внутрішніх справ. Серія: Педагогічні науки*. 2010. № 1 (54). С. 65–73.
3. Гаврилук Ю. В., Кравченко О. В. Використання педагогічного дизайну в підготовці майбутніх учителів правознавства до змішаного навчання. *Вісник Черкаського державного технологічного університету. Технічні науки*. 2015. № 2 (67). С. 109–116.
4. Ковальчук О. М., Пилипенко О. В. Формування професійної компетентності майбутніх учителів правознавства в умовах змішаного навчання. *Вища освіта в Україні*. 2014. № 4 (16). С. 60–65.

RESEARCH ON SCIENTIFIC COOPERATION AND EDUCATIONAL EXCHANGE BETWEEN UKRAINIAN AND CHINESE UNIVERSITIES

Wang Yixuan

Lviv Polytechnic National University

Wangyixuan669@gmail.com

ABSTRACT: In recent years, international scientific cooperation and educational exchange has become an important part of the development of scientific cooperation among countries today, and has attracted the high attention of governments and educational and scientific communities. In an open and competitive international scientific cooperation and exchange system, how to give full play to the advantages and characteristics of national scientific and educational resources and natural resources, adapt to the modernization of scientific cooperation and educational exchanges between universities, in order to effectively attract the resources of international scientific cooperation to make full use of the advanced scientific achievements of partner countries, used to improve the quality of education and scientific research in their own countries, and promote the overall coordinated development of science and technology, economy and society. These are all critical issues to be addressed by countries in the formulation of international scientific cooperation and exchange policies.

As modern science and technology have entered the information age on a large scale, the trend of internationalization of natural and social sciences, especially as basic sciences, has become more obvious. Interdisciplinary and cross-border scientific research and the formation of global information networks are practically making international scientific cooperation and educational exchange an important link in the development of modern university education disciplines breakthroughs and pulling the economic growth of schools. In fact, it is the internationalization of scientific

cooperation in the mutual exchange between schools that leads to the effective use of scientific resources, improvement of the research environment and quality, thus promoting the cultivation of excellent scientific talent among partner universities. There is also a broad consensus among governments and academics regarding the importance of international scientific cooperation and exchange.

For developing countries, due to the limitations of social and economic development level, there are many weaknesses in scientific cooperation and development policy, research and development system, scientific research investment, technology introduction and digestion capacity, etc., and social and economic development has put forward many urgent needs for cooperation and exchange. Therefore, in-depth policy research on international scientific cooperation and exchange, effective organization of international scientific cooperation and exchange has become an important way to improve the country's scientific and technological capabilities and shorten the gap between the education level of developed countries. Today, in realizing the goal of enhancing national scientific and technological capabilities, Ukraine and China, both developing countries, when formulating strategies and plans for the development of international scientific cooperation, try their best to base their major scientific development projects on international scientific cooperation in order to give full play to the advantages of cooperation in international scientific resources, while the main strength of scientific and technological talents comes from colleges and universities, and strengthening the development of professional and technical field talents in colleges and universities Cooperation is the core force of scientific cooperation and exchange between Ukraine and China.

Most of the ways of scientific cooperation and exchange between Ukrainian and Chinese universities are implemented through these three channels:

cooperation and exchange between governments, cooperation and exchange between schools, and matchmaking between intermediary companies. The first is governmental exchange, which refers to the exchange of students, trainees and teachers on official assignment between the Chinese government and the Ukrainian government under bilateral educational agreements. The second is inter-school exchange, which mainly refers to school-to-school cooperation under bilateral agreements. Since the implementation of the Belt and Road Policy, more and more cooperation agreements have been signed between Chinese universities and Ukrainian universities. The third one is intermediary exchange, which is a kind of private exchange and operates in full accordance with the market rules. Students choose some study abroad intermediaries with high reputation and good credibility to handle the relevant study abroad affairs, and directly contact the intermediaries to sign agreements, pay service fees and fully entrust them with the study abroad procedures.

The objective need for international scientific cooperation and exchange is determined by the background of contemporary international educational exchange and cooperation between universities, which is also a trend and direction of the future development of educational scientific cooperation and exchange. The development of modern educational communication and cooperation has entered a new era of scientific cooperation, where the contradiction between the rapidly developing capacity of educational communication pioneering and the limited resources of the state is increasing, and the development of scientific cooperation has turned itself into a project or specialized institution that requires dependence on economic support and a high degree of intellectual cooperation. At the same time, the development of cooperation and exchange in science is multifaceted. It is not only limited to the educational resources of the university, but its impact on the promotion and exchange of culture, the

progress of scientific and educational endeavors, and economic growth is increasingly evident. The educational and academic collision resulting from inter-university scientific cooperation and exchange is a long-term investment in education between universities. It is a positive and virtuous development for the development of education between the two countries. The social effects and expectations generated by international scientific cooperation between universities also attract support provided by international social platforms. The number of excellent scientific cooperation projects and top talent exchange programs is increasing. On the other hand, the demand for various resources for scientific cooperation and educational exchange is inevitably limited by what each country can allocate, optimizing the allocation of resources, playing to the strengths and characteristics, and complementing each other's strengths and weaknesses.

In general, education is a key area of humanistic exchanges and an important force in promoting the healthy development of bilateral relations between Ukraine and China. The development of scientific-educational exchanges and educational cooperation between Ukraine and China is of great significance for raising the level of humanistic exchanges between the two countries and promoting the development of bilateral relations between the two countries. At present, the exchanges and cooperation between Ukraine and China in the field of education are getting closer and closer, with richer and richer forms and contents, and the degree of cooperation is deepening, gradually becoming institutionalized and multi-layered, showing a good development trend.

Literature

1. Liu Jin 《World Education Information》 (2020.12)
2. Gao Y.R strengthens international exchange and cooperation to improve the education and teaching research of universities 2011(3): p. 71-75

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**«ВІДКРИТА ОСВІТА: ТЕХНОЛОГІЇ,
СЕРЕДОВИЩА, ІНСТРУМЕНТИ»**

ЗБІРНИК ТЕЗ

I Міжнародної науково-практичної конференції

Національний університет «Львівська політехніка»

Львів, 17-18 травня 2023 року